

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dős. No. 890-1938. Trib. Cluj, Sectia III

Kiadótulajdonos:
„JÓESTÉT!” Ujságkiadóvállalat R.-T.
Felcélós szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1938. JULIUS 10.
VIII. évfolyam, 181. szám.

Hétfő

Ujabb francia-angol-orosz találkozó volt Moszkvában

Változatlanul feszült a távolkeleti helyzet — Ujabb tervek a menekült zsidóság elhelyezésére — Danzig körül augusztus végéig szélcsendes várnak Ujra sorozzák Németországban az alkalmatlanokat

A hét vége kisebb szélcsennel zárult. A nemzetközi sajtó megállapítja, hogy a feszültség általában enyhültnek nevezhető. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy az ismert problémák közül akár egy is megoldást nyert volna. Tovább folynak a moszkvai tárgyalások, amelyekről általában azt jósolják, hogy még hosszú ideig is eltarthatnak, s a távolkeleti helyzetben sem állott be változás, mert a japánok mereven ragaszkodnak ahhoz, hogy Anglia szakítsa az eddigi kínai politikájával. A danzigi kérdés is csak látszólag jutott nyugvópontre, mert amint a brit sajtó közli, Németország jelenleg a terménybetakarítással van elfoglalva, de azért nincs kizárva a meglepetések lehetősége. Ciano olasz külügyminiszter fogadására tovább folynak a nagyszabású előkészületek. Ciano a római híradások szerint ma indul el Spanyolországba, hogy részt vegyen a megrendezendő diadal-ünnepségeken. Cvetkovics jugoszláv miniszterelnök és Macsek horvát parasztpárti vezér között állítólag létrejött a megállapodás, amelyet most már jogászai szempontból is áttanulmányoznak. Egyiptom Balkánon turázó külügyminiszterét váratlanul hazahívták és ennek nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Ezek az elmúlt nap lényegesebb eseményei, amelyekről az alábbiakban számolunk be:

A TEGNAPI MOSZKVAI TALÁLKOZÓ

(LONDON.) (Rador.) A Reuter hírszolgálati iroda moszkvai munkatársának jelentése szerint William Strang angol megbízott, valamint a moszkvai brit és francia nagykövetelek tegnap délután hat órakor felkeresték a Kremlben Molotov külügyi népbiztost és neki átnyújtották a legutóbbi londoni és párisi utasítások alapján készült új javaslatot. A javaslat szövege és Molotov válasza még ismeretlenek. Általában az a vélemény, hogy a megegyezésnek még sok akadály van. A brit sajtó szerint Németország ugyanis mindent elkövet, hogy a gazdasági lehetőségek felé fordítása után megakadályozza a szerződés megkötését. E célból állítólag

két német kereskedelmi delegátus tartózkodik az orosz fővárosban, akik Schullenburg gróf moszkvai német nagykövet rendelkezésére állanak abból a célból, hogy a moszkvai érdekeltekkel a lehetőség szerint igen előnyös kereskedelmi megállapodásokat kössenek.

A német megbízottak jelenlétét titkolják ugyan, de az angol lapok szerint ott tartózkodásuk bizonyos. Ezért már most hangsúlyozzák, hogy

Nagybritanniának nemcsak politikai, hanem gazdasági téren is nagy

erőfeszítéseket kell tennie, hogy hogy Moszkvát megnyerje. AUGUSTUS VÉGEIG ALIG VÁRHATÓ VÁLTOZÁS DANZIGNÁL

(LONDON.) A brit sajtó továbbra is igen élénken foglalkozik a danzigi kérdéssel. A Times a következőket írja: „Németország részéről aligha várható döntő jelentőségű akció Danzig ügyében, mert először a német kormánynak az a célja, hogy ezt a területet éppen úgy, mint az ausztriai és a csehszlovákiai, valamint a memelli pusztaság fenyegetése árán, de vár nélkül szerzeze meg. Másodszor nem alkalmas az idő arra, hogy Németország előbb említett módszerének sikertelensége esetén pillanatnyilag támadjon Minden

Chamberlain hétfőn nyilatkozik

(LONDON.) (Rador.) Valószínűnek tartják, hogy Chamberlain nyilatkozata a danzigi kérdésben az alsóház hétfői ülésén fog elhangzani. A Havas Iroda jelentése szerint, amelyet illetékes helyekről kapott információk alapján közöl, Chamberlain emlékeztetni fogja a Harmadik Birodalom, illetve Lengyelországot a két érdekelt részéről a danzigi kérdésben tett javaslatokra és indítványozni fogja, hogy ezen az alapon vegyék fel a tárgyalásokat. Majd leszögezi újból, mi Anglia álláspontja ebben a kérdésben. A Havas Iroda tudni véli, hogy a vasárnap Londonba érkező nagykövet hétfőn fontos megbeszéléseket fog folytatni Halifaxal.

Ugyancsak Londonból jelentik, hogy Churchill állítólag már hétfőn belép a angol kormányba. Ezt a híradást a lapok közlik, de még megerősítésre szorul. Közlik még a lapok varsói híradás alapján azt a jelentést is, hogy Danzigban golyószórókat helyeztek el azokban az épületekben, ahol a Harmadik Birodalomból hozott fegyvereket és hadianyagokat helyeznek el a kaszárnyákban, ahol a Heimwehr-ifjakat sorozó-bizottság tagjai tartózkodnak, továbbá, hogy a lengyel vámtiszteket eltiltották a danzigi repülőtérnek meglátogatásától.

NÉMETORSZÁG NEM ALKALMAZ KIVÉTELES KATONAI INTÉZKEDÉSEKET

(BERLIN.) (Rador.) A Havas iroda szerint illetékes német körök és külföldi hívatott tényezők nem tulajdonítanak különösebb jelentőséget a legfőbb katonai parancsnokság a sorozások ügyében kiadott intézkedéseinek. Hangsúlyozzák, hogy csak a hadsereg újjászervezésének folytatásáról van szó, amely a kötelező katonai szolgálat bevezetésével kezdődött. Németország jelenleg 53 hadosztállal rendelkezik,

amely hozzávetőleges becslések szerint ezidén kielégítő lesz és egyévi tartamra kenyeret ad a népnek. A természetakarítást augusztus vége előtt várni nem lehet. Addig is azonban

Berlin továbbra is mindent el fog követni, hogy egyrészt a demokráciák, másrészt Lengyelország közvéleményét állandó izgalomban tartsa. A Daily Express megjegyzi, hogy Anglia nem gyakorol nyomást a varsói kormányra,

hanem Lengyelország egyenes kívánságára egyelőre a két félre kívánja bízni a kérdés elintézését, ha a helyzet további enyhülésévé lehetővé válik a békes tárgyalásokkal való kibontakozás.

amelyet fokozatosan 100 hadosztálya akarnak felemelni.

Ugyancsak Berlinből jelenti a Reuter, hogy nagyszámú németet, akik nem teljesítették eddig katonai szolgálatot, újból általános sorozás alá vonják a nyári folyamán. Az 1906-7, 1910 és 1913-1920 években született egyénekéről van szó.

A Reuter számítása szerint körülbelül 400 ezre tehető azoknak a száma, akik a megismételt sorozás révén a német hadsereg kötelékébe kerülnek.

CIANO SPANYOLORSZÁGI PROGRAMJA

(ROMA.) (Rador.) A Stefani hírszolgálati iroda jelentése szerint Ciano gróf 10-én érkezett meg Barcelonába, 11-én Tarragonában, 12-én Saragossában, 13-15-én pedig San Sebastianban lesz, ahol a Cañdilloval találkozik. 16-án Vitorióba, 18-20-án Burgosban és 21-22-én Madridban megy, ahol részt vesz a nagyszabású diadalünnepségen. Innen 23-án Sevillába, majd 24-én Cadizba utazik, majd visszatér Itáliába. A spanyol sajtó továbbra is rendkívül meleg hangon ír az olasz külügyminiszter látogatásáról. Arról azonban, hogy ez alkalommal katonai egyezmény is jönne létre, szót sem említ. Nem ír erről a tengelyállamok sajtója sem, csak a francia lapok tartanak tőle.

KIOSSZEIVANOFF BERLINI UTJÁNAK JELENTŐSÉGE

(LONDON.) (Rador.) Az angol sajtó hosszú cikkekben foglalkozik Kiosszeivanoff bulgár miniszterelnök berlini látogatásának jelentőségével. Ugyancsak nem titkolja rosszallását sem azért, hogy Szófia a tengelyállamokhoz kíván csatlakozni. Ennek okát meg is magyarázza. A Manchester Guardian ugyanis azt írja, hogy Bulgária azon államok közé tartozik, amelyekkel nem mindig bántak megfelelő módon. Így

érhetőnek látszik, hogy Szófia nem azokhoz fordul, akik valamikor ellenfelei voltak, hanem azokhoz, akik vele szemben megértést tanúsítottak. Ha Anglia kisse többet is törődött volna Bulgária helyzetével és segítségére lett volna, bizonyára szívesen közeledett volna Londonhoz és Párishoz. Használhatóan írta a lengyel lapok is, amelyek különösen nagy jelentőséget tulajdonítanak Kiosszeivanoff látogatásának.

A SZERB-HORVÁT MEGEGYEZÉS

(BELGRÁD.) Beavatott körök szerint Cvetkovics miniszterelnök és Macsek horvát parasztpárti vezér legutóbbi két találkozásukkor véglegesen megegyeztek. A megegyezés szövegét már a kormány párt jogászai is áttanulmányozták és azt továbbították Bledbe, ahol a kormány több minisztere tartózkodik. Ugyanezek a körök közlik, hogy a megállapodás olyan természetű, hogy nem teszi szükségessé a jugoszláv alkotmány megváltoztatását és így remény van arra, hogy most már akadálytalanul minden párt elfogadja. Hivatalosan a jelentékről még nem közöltek semmit, viszont nem is cáfolták meg, amiről arra következtetnek, hogy a hír megfelel a valóságnak.

AZ ERŐVISZONYOK

(PÁRIS.) (Rador.) A francia sajtó hosszú cikkekben foglalkozik a két tengely közötti erőviszonyokkal. Megállapítja, hogy a mérleg a tengeren egyelőre a demokráciák felé hajlik, mert az egyesített angol és francia flotta 1 millió 640.000 tonnából, míg a tengelyállamok flottája mindössze 586.000 tonnából áll. A lapok azonban megjegyzik, hogy ez utóbbi adat lehet téves is, mert nem lehet tudni, hogy Olaszország és Németország az újabb hadfejlesztés során hány ezer tonnával növelték vízi haderejüket. Fenti kérdés az angol lapokat is foglalkoztatja. Ezek különösen a légvédelem fejlesztését sürgetik és megállapítják, hogy Londonnak különösen szüksége van erre, mert kikötője légvédelmi szempontból átalakíthatatlan és ezért a kormánynak kötelessége, hogy azokat a módokat tanulmányozza, amelyek egy esetleges légi konfliktus alkalmával London elleni támadás esetén alkalmazandók.

HAZAHÍVták AZ EGYIPTOMAI KÜLÜGYMINISZTERT

(KAIRÓ.) (Rador.) A Misli című lap jelentése szerint Yehia pasa külügyminisztert hazarendelték Belgrádból. A külügyminiszter utnak is indult és ehó 17-én már Alexandriába is érkezik. A hírek nagy jelentőséget tulajdonítanak.

LEMONDOTT SZIRIA ELNÖKE

(DAMASZKUSZ.) (Rador.) Damaszkuszól közlik, hogy az alexandrettei szandzsák átszatolása miatti politikai zűrzavarok következtében Sziria köztársasági elnöke lemondott. Az ügyek vezetését egyelőre a miniszterelnök vette át.

UJ TERV A ZSIDÓSÁG ELHELYEZÉSÉRE

(JERUZSÁLEM.) (Rador.) Mac Michael palesztinai brit főkörmányzó, amint a Reuter jelenti, azt a lehetőséget tanulmányozza, hogy miként tudnának a Palesztina és Egyiptom között

elterülő felszínen terméketlen, de természeti kincsekben nagyon gazdag Rafel és Akkaba közötti részen (Nogev terület) újabb letelepítéseket eszközölni. Szakértők véleménye szerint itt ugyanis 500.000 zsidó bevándorlót lehetne elhelyezni.

Ugyancsak Jeruzsálemből közlik, hogy a világháborúban szerepelt arab haderők 8 parancsnoka tegnap kiáltványt intézett a néphez, amelyben hevesen támadta a főmufti vezetés alatt álló arab nemzeti tanácsot azért, hogy mindenféle elemet maga köré gyűjtve, a helyzetet elmérgesítette, holott a brit Fehér könyv alapján megoldást lehetett volna találni Palesztina további sorsára nézve.

ÉLES ANGOL TÁMADÁS A NÉPSZÖVETSÉG ELLEN

(LONDON.) A Daily Express című lap éles támadást intéz a Népszövetség ellen. Utal arra, hogy tulajdonképpen senkit sem érdekel már, hogy a Népszövetség mandátum-bizottsága hol, mikor és miről tanácskozik és mit határoz, továbbá hogy Franciaország legutóbb a Népszövetség megkérdése nélkül adta át Szíria jelentős részét Törökországnak. Ilyen körülmények között a Népszövetség tevékenységének nem lehet és nem is szabad nagyobb jelentőséget tulajdonítani. A lap végül gunyos hangon emlékeztet meg a Népszövetség munkájáról követeli, hogy ha ladéktalanul szüntessék be a szerinte értéktelen intézmény számára történő hatalmas anyagi hozzájárulás fizetését.

A TITKOS RÁDIÓ ANGOL-ELLENES PROPAGANDÁJA

(BELFAST.) A hatóságok megállapították, hogy tegnap egy titkos ir köztársasági rádió leadó lépett működésbe. Ez a leadó kijelentette, hogy ha Anglia esetleg háborúba sodródna, úgy pusztulás zúdulna a legtöbb angol városra. Az ir köztársasági hadsereg ezért máris a legszélesebb angol ellenes propagandát kezdi meg. Ha pedig bármiféle háborús viszály keletkeznék, a legerősebb propagandát fogja kifejteni abban az irányban, hogy egyetlen ir se támogassa Anglia háborús tevékenységét, az irak ne lépjenek be az angol hadseregbe, a kikötők ne fogadják be az angol hajókat és egész Írország megszervezze a maga ellenállását. Ezenkívül a merényletektől sem riadnak majd vissza. Az ir köztársasági hadsereg sorozatos merényletei miatt egyébként utlevél kényszer életbeléptetését tervezik Anglia és Írország között.

NEM VÁLTOZOTT A TÁVOLKELETI HELYZET

(SANGHAI.) Tiencsinben, Fucsuaiban és Svatouban a helyzet továbbra is rendkívül feszült. A japán hatóságok ugyanis egyre szigorítják a zárlatot és most már azt is megtiltják a brit és francia kereskedelmi hajóknak, hogy említett helyekre postát szállítsanak.

Tokióban a brit-japán tárgyalások még nem indultak meg, mert a japán kormány ragaszkodik ahhoz, hogy a Tien csinből a fővárosba utazó japán katonai parancsnokok jelentését meghallgassa. Ezek a magasrangú tisztek tegnap éjjel érkeztek meg Tokióba és így az újabb Craigie-Arita találkozóra valószínűleg csak kedden kerülhet sor. A japán sajtó szerint a megegyezés Angliával lehetetlennek látszik.

mindaddig, amíg Anglia teljesen fel nem hagyja eddigi kínai politikáját. Beavatott körök nem titkolják azt, hogy

a japán kormány az engedelményes jogok teljes elismerése gondol. Hogy a helyzet mennyire veszélyes azt igazolja az, hogy a demokráciák sajtója már az erőviszonyokkal is foglalkozik. Eszerint megállapítja, hogy a keleti vizeken Angliának 120 ezer, Hollandiának 50 ezer, Franciaországnak 40 ezer, Oroszországnak 30 ezer és az Egyesült Államoknak 1 millió tonna tartalmu hajói vannak. Ezzel szemben a japán flotta mindössze 860 ezer tonna. A lapok azonban megjegyzik, hogy kérdés, hogy az Egyesült Államok hajlandók-e teljes hajóparkjukat egy esetleges Japán ellenes akcióban szerepeltetni.

HEVES HARCOK A MONGOL-MANDZSU HATÁRON

(SHINGING.) (Rador.) A japán mandzsu hadsereg parancsnokság Tuangtuni közlése szerint a japán-mandzsu csapatok jelentős állásokat foglaltak el a szovjet és mongol csapatoktól, amelyeknek ellenállását teljesen megtörték, úgy, hogy azok szétszórtan menekültek. A japán-mandzsu tüzérség igen nagy veszteségeket okozott az ellenségnek, amely most erősítéseket kért. A harcokban a tüzérségen kívül légi rajok is részt vettek. A Reuter szerint a japán tüzérség tevékenysége valóságga

Arita harcias

(MILÁNÓ.) A Corriera dela Sera tokiói tudósítója Arita japán külügyminiszter nyilatkozatát közli. Arita kijelentette, hogy Japán új rendet akar teremteni a Távolkeleten és a határozottabban szembeszáll mindazokkal a hatalmakkal, amelyek ezt a tervét gátolni igyekeznek. Nyilatkozata kifejezetten Anglia ellen irányult. Hangsúlyozta, hogy Tokió az új Ázsiát kívánja felépíteni és ebben az elhatározásában a lehető legszilárdabb.

Ugyanakkor Tokióból jelentik, hogy július 15-étől kezdve Japánban bevezetik a munkakötelezettséget, az ország hadiszükségleteinek biztosítására.

ÁLHIREK EGY NÉMET-FRANCIA INCIDENSRŐL

(BERLIN.) (Rador.) Hivatalos közlemény kijelenti, hogy teljesen alaptalanok azok a hírek, amelyeket egyes külföldi lapok közöltek egy német-francia incidensről. A hírek szerint július 5-én Hulinghus helység előtt a hitleriata ifjúság számos tagja inzultálta volna egy ott veszteglő francia hajó zászlóját. Ez a hír a lehető legalaptalanabb.

A Vatikán tevékenysége

(RÓMA.) A páp az utóbbi napokban nagyfontosságú politikai és diplomáciai jellegű tevékenységet fejt ki. Ismételten hosszabb megbeszélésen fogadta a Varsóból visszaérkezett pápai nunciust, majd a Szentoszák franciaországi megbízottjával tanácskozott, végül pedig a tokiói pápai nunciust fogadta, aki most érkezett haza. A Szentatya nyilvánvalóan a jelenlegi világhelyzetről tanácskozott megkezdett békeakciójának folytatása céljából.

MÉG MINDIG MEGOLDATLAN A HOLLAND KORMÁNYVÁLSÁG

(HÁGA.) (Rador.) Vilma holland királyné 2 óras kihallgatáson fogadta Noordeindei kastélyában Fock volt holland-indiai kormányzót, azután a hadsereg vezetőit. A kormányválság kérdése azonban még mindig nem nyert megoldást. Valószínűnek látszik, hogy Colijn volt miniszterelnök kap újabb kormányalakítási megbízást. Egyes megerősítésre szoruló hírek szerint Co-

tömegmészárlás jellegével bír. Két nap és két éjjel szakadatlanul folyt a véres harc, amelynek során az ellenség heves ellentámadásokat végzett. A harcokban itt legalább 60-80 ezer ember vett részt és megerősítésre szoruló hírek szerint a japánok 250 harciócsit zsákmányoltak a mongoloktól és oroszoktól. A harc 16 kilométeres szakaszon folyt és ugyanolyan véres volt, mint a múlt évi csangkufengi csata. Nincs kizárva, hogy ha az egyesített mongol-szovjet haderők újradendeződnek és erősítéseket kapnak, úgy itt még további elkeseredett harcok fognak kifejlődni.

lijn vezetésével nemzetvédelmi jellegű kormány alakulna, másfelől azonban kijelentik, hogy erről nincs szó, csupán arról, hogy az új kormány fokozottabb mértékben fogja érvényesíteni a nemzetvédelem érdekeit. Elsősorban is a hollandindiai gyarmatok biztonságáról kívánnak erőteljesebben gondoskodni azáltal, hogy növelik a hollandindiai vizeken állandóan állomásozó hajóhad létszámát.

RÖVID TÁVIRATI HIREK

(LONDON.) Az itt időző Burckhardt Tibor magyar kisgazdapárti vezér tiszteletére számos liberális és munkáspárti képviselő az alsóházban bankettet rendez. Burckhardt kijelentette, hogy pártja a nyugati demokráciák felé szeretne erősebb kapcsolatokat megteremteni.

(BERLIN.) Göbbels birodalmi propagandautygi miniszter megbízta Kohn volt buenosairesi főkonzult a propagandautygi minisztérium külföldi szolgálatának vezetésével.

(PÁRIS.) A francia hadügyminisztérium felfüggesztette a hadi jellegű územekben az összes nyári szabadságolásokat. Ezeket csak kivételes esetben szabad megadni, úgy, hogy a munkamenet semmilyen se szenvedjen fennakadást. A nyári szabadságokat általánosságban csak szeptember 30-án lehet kivenni.

(BELGRÁD.) Yehia pasa, egyiptomi külügyminiszter Czinčár Markovics külügyminiszter társaságában Blédbe utazott, majd Brdoba ment, ahol Pál kormányzó herceg kihallgatáson fogadta. Ezután újra visszatért Belgrádba és vasárnap Tomics kereskedelmi miniszterrel tárgyal, majd kormánya hívására rövidesen hazatér.

(PÁRIS.) Jurisevics jugoszláv pénzügyminiszter ideérkezett és fontos tárgyalásokat fog a francia gazdasági élet vezetőivel lefolytatni.

(ZÜRICH.) A Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség 46 szavazattal 37 ellenében elutasította az angol szindikátusok azon javaslatát, hogy a szövetségbe hívják meg fillálé gyanánt az orosz szakszervezeteket is.

TESTEDZÉS

Nagyszerű eredmények adtak keretet Helsinkiben Mäki világrekordjának. Helsinkiből jelentik: Azon az atlétikai viadalon, amelyen Mäki, két társával megjavította a két angol mérőföldes világsúcsot, nagyszerű eredmények voltak: Gerelyvetés: 1. Jarvinen 74.65 m. 400 m. gát: 1. Storskrubb 53.9 mp., 200 m. 1. Savolainen 22.6 mp., sulydobás: 1. Beckmann 15.43 m. 3000 m. akadály: 1. Matolainen 9 p. 12.2 mp. Magasugrás: 1. Niclen 197 cm.

Közvetíti a rádió az Ujpest-Beogradsky mérkőzést. Budapestről jelentik: A rádió vasárnap délután Belgrádból helyszíni közvetítést ad az Ujpest-Beogradsky KK-mérkőzés második félidőjéről. A közvetítést, amely pontban délután 6.55 órakor kezdődik, Pluhár István konferálja.

Kispest-Kalew 1:0 (0:0.) A magyar futbalcsapat Tallinban nagy küzdelem után harcolta ki a győzelmet.

Magyarország legsportszerűbb csapata minden évben külön díjban részesül. A díj fölött dr. Gidófalvy miniszteri biztos rendelkezése szerint mindig a nemzeti bajnokság befejezése után döntenek.

Elkészült az MLSz új munkaterve. Budapestről jelentik: Dr. Gidófalvy Pál miniszteri biztos kidolgozta az MLSz új munkatervét. Körvonalazta az ifjúság labdarugóoktatását és a válogatott csapat szakaszerű előkészítését.

Angyal új magyar rekordot uszott a magyar uszósövetség szombati válogatóversenyén a 200 méteres mellúszásban. Ideje 2 perc 46.4 mp.

Hungária-Motala 4:0 (1:0.) Az északi partján szereplő magyar csapat tegnap Motala város legénységét fölünyes játékkal intezte el.

Módosítják a futballszabályokat. A nemzetközi labdarugósövetség legutóbbi nizzai ülésén néhány érdekes szabálymódosítást hajtott végre a futballban. Az egyik módosított pont súlyosan bünteti azt a játékos, aki urí emberhez nem illő viselkedésével a játékot megzavarja. Ilyen esetben szabadrugást ítélhet a játékvezető.

Negyvenmillió lejt kér Joe Louis egyetlen mérkőzésért. Berlinből jelentik: Schme ling volt világbajnok Heuser legyőzése után Joe Louis néger világbajnokkal akar megvívni Berlinben. A néger világbajnok egyetlen berlini mérkőzésért 40 millió lejt kért.

Budapest nyerte a három város evezősversenyét. Budapestről jelentik: A Magyar Úszó Szövetség rendezésében szombaton kezdődött meg Budapest, Berlin és Bécs városközi evezősverseny. A nyolcas versenyt Budapest nyerte 6 perc 01.4 mp.-es kitűnő idővel. 2. Berlin, 3. Bécs.

Elhangzott az Itélet a kamarából törölt zsidó ügyvédek ügyében

(BUCURESTI.) (Rador.) A Semmitőzék mellett működő legfőbb ügyvédi fegyelmi bizottság most hirdetett ítéletet azoknak a felebbezéseknek ügyében, amelyeket Pargu Vladimir és társai adtak be az ilfovi ügyvédi kamara azon határozata ellen, amellyel törölték őket az ügyvédek névsorából. A törítés azzal az indokolással történt, hogy nem igazolták be állampolgárságukat a meghatározott időn belül. Hasonlóképpen felebbezéseket is elutasították, mint indokolatlanokat. A legfőbb fegyelmi bizottság elfogadta az ilfovi ügyvédi kamara döntését és elvetette a zsidó ügyvédek felebbezését, tehát a kamara döntés most teljes erőre emelkedett.

Elítelték a szes e gőzlyel panamais

(BUCURESTI.) (Rador.) Az ilfovi törvényesék szombaton hirdetett ítéletet a fővárosi pénzügyigazgatóság alkoholügyi osztályánál kipattant visszaélések ügyében. Virgil Mazi és Mihai Stanculescu volt tisztviselőket egyenként 5-5 évi elzárásra és 10 ezer lej pénzbírságra ítélték, B. Toma, Manole Zamfirescu és Vasile Popescu kereskedők büntetése egyenként 2 év. Ilie Co banescut és Gh. Constantinescut, mint büntársakat 1-1 évre, Andrei Colțut, Carol Popescut és Gh. Moiset 6-6 hónapra, Constantin Bucurt 3 hónapra ítélték. Hasonló büntetést kaptak Nicolae Janceff, Dinu Carbut és Simion David is. A vádlottakat egyben kötelezték, hogy az általuk elkövetett visszaélések arányában összesen 6 millió lej kártérítést fizessenek.

Újabb zsidóellenes intézkedések Olaszországban

(RÓMA.) A kormány újabb zsidóellenes rendelkezéseket adott ki. Ezek szerint az állami, vagy félig állami üzemek zsidó egyénekkel nem köthetnek üzleteket s ilyenekkel semmiféle vonatkozásban nem foglalkozhatnak.

Ugyanakkor Londonból jelentik, hogy július második felében újabb nagy nemzetközi konferenciát tartanak a zsidó menekültek ügyében az angol fővárosban. Ez alkalommal arról folyik majd tanácskozás, hogy a zsidó menekülteket Európa területén kívül hol lehetne a legmegfelelőbb elhelyezni. A „Times” szerint remény van arra, hogy a kérdésben lehet megoldást találni.

— A fel nem vett osztalékok öt év alatt elévülnek. A pénzügyminisztérium most utasította a pénzügyigazgatóságokat a fel nem vett osztalékok öt év alatti elévülésének az egyes vállalatoknál történő ellenőrzésre. Az elévült osztalékok és ezek kamatai az államot illetik meg.

— Ma lesz a gyalui dalostünnep. Ma, vasárnap délelőtt kilenc órai kezdettel tartja nagy zászlószentelési ünnepségét a gyalui református egyházi dalkör. A programon istentisztelet, dalárdai díszközgyűlés, hangverseny, bankett és táncmulatság szerepelnek.

— Az amerikai sajtó a newyorki világiállítás román csarnokáról. Newyorkból jelenti a Rador: Az amerikai sajtó rendkívüli elismeréssel ír Romániának a newyorki világiállításán való részvételéről. A Herald Tribune kiemeli azt a meleg fogadtatást, amelyben az amerikai közönség részesítette a román kiállítás gazdag anyagát és megemlíti, hogy a válogatott izlés, amely ennek az anyagnak összeállításánál megnyilvánult, valóságos attrakcióvá és vonzóerővé teszi Románia részvételét a kiállításán.

Riggs USA nyerte a wimbledoni tennisz versenyt. Az amerikai versenyző a férfi egyes döntőjében honfitársát, Cooket 2:0, 8:6, 3:6, 6:3, 6:2 arányban győzte le.

Apróhirdetések

APRÓHIRDETÉSI ÁRAINK a vasárnap reggel megjelenő lapunkban szavanként 2 lej, vastagabb betűkkel 4 lej, legkisebb hirdetés 20 lej. Jelíges és cím nélküli hirdetések kezelési díja 10 lej.

ADÁS-VÉTEL

VESZÉK fiatal fekete törpe Ratler kutyát. Str. Coroian 2. (421)

ELADÓ három szép parcella a Mészáros Szövetség telkéből, Anton Pan és Bucuresti-uca sarkán. Erd.: a titkári hivatalban. Anton Pan uca 12. (2441)

ÁLLAST KERES

ÁLLAST KAPHAT

UTAZÓ vidéki fűszereseknél jól bevezett, felvételt. Kefekötészet, Str. Gen. Poelas 20. (527)

KOMOLY, megbízható, lehetőleg gyermektelen házaspár lakás, fűtés, világítással és fizetéssel házmesternek kerestetik. Víz és villanyerőreleléshez értő előnyben. Cim a kiadóban. (493)

AZONNALRA felvesszünk jókézrű, gyakorlott gépiróksasszonyt. Ajánlatokat: "Brasoveana" zálogház R. T. Cluj, Strada Saguna 6. (568)

KERESEK ügyes mindenest, Cim Schönberger, Str. Vulcan 12-a. (576)

KÜLÖNFELEK

HATÓSÁGLAG engedélyezett végeladás, csak rövid ideig, üzletünket felosztjuk, raktárunkat minden elfogadható áron kiárúsítjuk. Vitro, P. Unirii 8. Uzhelyiség kiadó. (2444)

ELVESZETT arany nyaklánc négylevélű lóherével. Becsületés megtalálót jutalmazok. Cim: Schönberger, Str. Vulcan 12-a. szám. (575)

KIADÓ LAKÁS

KIADÓ új házban két szoba, hall, fürdőszoba komfortos lakás földszinten. Érdeklődni dr. Tusa ügyvédi irodában, Piata Unirii 7. (512)

KIADÓ egy szoba, konyha, kamara. Str. Episcop Ivan 48. (518)

EGY butorozott és egy üres szoba kiadó. Cal. Motilor 16. (571)

Rádió

HÉTFO, július 10.

Bucuresti. 7: Reggeli műsor. 12: Lemezek. 13: Hírek, időjelzés, időjárásjelentés, kulturális és sport hírek, vízállásjelentés. 13:40: Lemezek. 14:15: Hírek. 14:30: Lemez. 15: Hírek. 16:45: Előadás. 19: Felolvasás. 19:15: Lemezek. 20: Felolvasás. 20:15: Szórakoztató zene. 21:15: Niculescu énekes és Atanasiu zongoraművész hangversenyül. Között orosz műveket adnak elő. 22: Hírek. 22:15: Szarmelményes. 22:40: Tánclemezek. 23: Hírek. 23:15: Vendéglői zene. Hírek külföldről és közlemények.

Budapest I. 7:45: Torna, hanglemezek, étvend. 11: Hírek. 11:20: Felolvasások. 13:10: Énekszámok. 13:40: Hírek. 14: Szalonétés. 15:30: Hírek. 17:15: Diákfelőrá. 17:45: Hírek. 18:10: Harmóniakettős. 18:30: „Nagyszóllós”, előadás. 19: Magyar nóták. 19:40: Beszélgetés hét érettségizett iparos tanonccal és tanulóval. 20:25: Hanglemezek. 21:05: Előadás. 21:40: Operaházi zenekar. 22:40: Hírek. 23: Tánclemezek. 23:40: Hírek külföldről. 24: Cigányzene. — Olasz nyelvű előadás. 1:05: Hírek.

— A CFR alkalmazottak fizetésének letiltása. A CFR alkalmazottak fizetésének letiltása az újabb rendelkezések folytán nehézségekbe ütközik. A CFR ugyanis oly letiltásoknak szerez érvényt, amelyben nemcsak az illető vasúti alkalmazott neve és foglalkozása, hanem beosztása és szekciója is pontosan fel van tüntetve.

— Az Iparkamaránál kell igazoltni a kereskedelmi ügynökök minőségét. Több erdélyi iparkamara területén az ellenőrző hatóságok, így falvakon a csendőrség kihágási jegyzőkönyvet vesznek fel oly esetekben, amikor megállapítják, hogy valamelyik kereskedelmi utazó minőségét igazoló okmányán nem szerepel rajta az illetékes iparkamara láttaozása. Ezeknek a kihágási jegyzőkönyveknek alapján a kamarák a bíróságok előtt indítanak eljárásokat az utazók ellen. Az elmúlt napokban a kolozsvári törvényszéken került tárgyalásra több utazónak hasonló ügye.

Elkeseredett hangu gyűlésen tárgyaltak meg szörnyű gazdasági helyzetüket a kolozsvári építőipari munkások

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A kolozsvári építőipari munkások — mint már röviden jelentettük — tegnap este a Munkás Otthonban gyűlést tartottak Grejdean György elnökletével. A gyűlésen többszázfőnyi munkás jelent meg, akik elkeseredett hangon tárgyalták meg azt a súlyos helyzetet, amelyet a nagyarányú munkanélküliség idézett fel.

Grejdean György ismertette a munkásokkal a szakmai szervezet vezetőségének az intézkedéseit, amelyet a munkanélküliség megszüntetése ügyében fogantatosítottak. Közölte, hogy a napokban a vezetőség küldöttsegileg kereste fel hivatalában dr. Tataru Coriolan királyi helytartót, akinek terjedelmes emlékiratot nyújtottak át a munkásság szörnyű helyzetéről. Az emlékiratban kérték a kormány kolozsvári képviselőjét, hogy haladéktalanul indítsák meg a közmunkákat, hogy az építőmunkásság, amelynek 76 százaléka munka nélkül tengődik, kenyérhez jusson.

Grejdean elnök közölte még, hogy a szervezet vezetősége a munkásság helyzetének megjavítása kérdésében emlékiratot nyújtott át a munkakamara elnökének, valamint dr. Chirila Ioan munkaügyi vezérfelügyelőnek is. Tótfalvi Károly, Egyed Gyula, Bartha László és Bálint József hozzászólásai után Butyka József a szervezet anyagi helyzetéről adott beszámolót, majd Váro József ismertette azokat az okokat, amelyek szükségessé tették a munkások eladását és ezzel a gyűlés véget ért.

Grejdean elnök közölte még, hogy a szervezet vezetősége a munkásság helyzetének megjavítása kérdésében emlékiratot nyújtott át a munkakamara elnökének, valamint dr. Chirila Ioan munkaügyi vezérfelügyelőnek is. Tótfalvi Károly, Egyed Gyula, Bartha László és Bálint József hozzászólásai után Butyka József a szervezet anyagi helyzetéről adott beszámolót, majd Váro József ismertette azokat az okokat, amelyek szükségessé tették a munkások eladását és ezzel a gyűlés véget ért.

Katonai törvényszék elé juttatta a találka az előkelő családból származó önkéntes szakaszvezetőt

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A szerelem sötét vérem — mondja a közmondás — amit bizonyára már igen sokan saját bőrükön is tapasztaltak. De nagyon meg fogja emlegetni ezt a bölcs mondást Bulianu Andrei, a szamosfalvi légharító-erzed önkéntese, aki igen súlyos váddal került a katonai törvényszék elé egy találkaért.

EGY TITOKZATOS ASSZONY. Még a múlt hónap vége felé történt, hogy Bulianu szabályszerűen kihallgatáson jelentkezett felettesénél, akit az rá kért, hogy engedje meg neki, hogy egy szombaton délután bejöjjön a városba, hogy innen haza telefonáljon Csernovicba és pénzt kérjen, mivel minden anyagi erőforrása kiapadt.

Az üteg-parancsnok teljesítette az önkéntes kívánságát, aki autóbuszra ült és bejött Kolozsvárra. Kimaradási engedélye esti 8 óráig szolgált. Elerkezett a 8 óra, de az önkéntesnek nyoma sem volt. Eljött az éjféli, Bulianu még mindig nem jelentkezett. Csak másnap délután jelentkezett ezredénél, ahol parancsnoka azonnal megbüntette 15 napi elzárással, de ettől függetlenül eljárást tett folyamatba ellene őrhely elhagyás miatt, ami olyan területen,

ahol az ostromállapot ki van hirdetve, igen komoly büncselekmény. Súlyos bitotta helyzetét az is, hogy az önkéntest egy idegen nővel látták abban az időben, amikor az ezredénél lett volna a helye.

A VADLOTTAK PADJÁN

Bulianu a katonai törvényszék vádtanácsa elé került, amely tegnap határozott letartóztatásának megerősítésére értekezett.

— Nem hagytam el semmiféle őrhelyet — mondotta a vádlott önkéntes. Egy falusi házban voltam elszállásolva, onnan jöttem el szabályos engedéllyel. — Kérem letartóztatásának megerősítését — mondja az ügyész annál is inkább, mert a nő szerepe, akivel az éjszakát töltötte, igen homályos és az ügyben szigorú vizsgálatot kívánunk folytatni.

KICSODA A TITOKZATOS ASSZONY?

— Nincs az ügyben semmiféle homályos pont — emelkedik szólásra Ilario Popescu ügyvéd-kapitány, a védő. Elsősorban azt kívánom leszögezni, hogy Bulianu nem teljesített szolgálatot semmiféle őrhelyen. Jogos engedély alapján hagyta el az ezredet, minden vét-

Valódi angol

szövetek viselőjét felhívjuk a minden versenyen felüli tiszta gyapju

Dombria

szövetekre, amelyek szépségben, tartóságban egyenrangúak az angolakkal. 75 centi szélességben 270 lejtől vannak 370 lejig. Egyedül elárúsítóhely Str. Reg. Matia 4. Bejárati Str. Brătianu 19 felől is. Az üzem ismerősnek kedvezményes áron eladó.

ke az lehet, hogy kissé megkésve jelentkezett. A nő akivel látták egy csernovici nőismerőse. Elvált asszony, akit bizalmas szálak fűznek a vádlotthoz és aki megtette ezt a nagy utat Csernovictól Kolozsvárig, hogy a vádlottal találkozhasson. Mindnyáján emberek vagyunk, tehát egy ilyen találkozás ellen senkinek sem lehet kifogása.

— A vádlott különben igen jó családból származik. Egyik rokona Sturdza hercegnő, több rokona magasrangú tiszt, fivéréi a iasli törvényszéken töltenek be magas tisztséget, az egyik fő ügyész és így nem valószínű, hogy a vádlott egy egyszerű őrhely elhagyásával rözsz fényt akarjon volna vetni rájuk. Kérem szabadlábra helyezését.

A VADLOTTAT TOVÁBBRA IS FOGVA MARAD

A bíróság rövid tárgyalás után úgy döntött, hogy a vizsgálat menete megköveteli a vádlott további fogvatartását és elrendeli letartóztatásának megerősítését. Az önkéntes elsápad, amikor meghallja az ítéletet. Ugyátszük a bizalmas kettősben eltöltött boldog perceket igen súlyosan kell megfizetnie...

Vakmerő családi követelt el egy kolozsvári cselédeleány

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Egy cselédeleány vakmerő ravaszágának esett áldozatul az egyik vidéki orvos. Dr. Demetru Victor vidéki körorvos má délután megjelent a rendőrkvesztúrán és bűnvádi feljelentést tett Kacsó Lidia Dragalina uccában lakó cselédeleány ellen család címen. A körorvos feljelentése szerint ma délelőtt megfogadta cselédnek Kacsó Lidiát és midőn a kolozsvári vasútállomás egyik várótermében indulás előtt állottak, reábizott 5500 lej készpénzt, hogy azt őrizze meg egy papírban több értékes tárggyal összecsomagolva, amíg az orvos a jegyet megváltja. Amikor néhány perc múlva a vasuti jegyekkel együtt vissza tért, legnagyobb meglepetésére a cselédeleány már sehoh sem volt.

A feljelentés alapján úgy a rendőrkvesztúra, mint a kerületi rendőrségek széles körben nyomoznak a nyomtalanul eltűnt vakmerő szelhámos cselédeleány kézrekerítésére.

Változások az igazságszolgáltatási karban

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Az igazságügyi minisztérium királyi dekretummal szavazóbirói minőségében a törvény szerk második szekciójához helyezte Alexandru Eduard M. Silivant, a teleormani törvényszék ügyészét, a táblabíróvá előléptetett és Nagyváradra Varduca Dumitru helyébe Vasile Cartus a kolozsvári vidéki járásbírósgon Mihail M. Vaida áthelyezett bíró helyét tölti be.

BIO-MOZGO: Hétfőn, kedden és szerdán 3 óra és 9 órakor Kolozsvárt utoljára: I. Az édes anyaföld. Paul Muni és Luis Reiner legnagyobb alakítása. II. Te vagy az én szerencsém. Enekes, zenés operett. Fősz.: Benjamin Gigli. III. Híradó. — Következő műsorunk: Ha én király lennék. Fősz.: Roland Colm. II. A hetek szövetsége.

— Tömegmérgezést okozott a romlott hus. Varsóból jelentik: Jagorowban két esetben emberhalált okozott a romlott hus. Másik 13 ember válságos állapotban van. Öt személyt letartóztattak.

Terveid? Nekem egyetlen, de jó tervem van: az

ÁLLAMI SORSJATEK TERVE

amelyet akkor kaptam, amikor sorsjegyet vásároltam az

AURORA

ELÁRUSÍTÓ HELYSÉGTŐL
Lehetetlen, hogy csak benne, mert eddig is annyi MILLIOMOST TEREMTETT, hogy meg sem tudom őket számlálni.

Július 15-én, augusztus 15-én, szeptember 15-én és október 15-én lesznek a 20. század legújabb húsdíjai.

A NYERMÉNYEKE nyertoseknek minden adólevonás nélkül fizetik ki. A MILLIO MILLIO!

AURORA

KERESKEDELMI HITELBANK R. T. CLUJ, P. UNIRII 20. SZ.

Amikor az asszonyok verekednek...

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Súlyos kimeneteli asszonyi verekedés ügyében folytat vizsgálatot az I. kerületi rendőrség. Csizmadia Anna Unirii-tér 22. szám alatt lakó nő megjelent a kerületnél és bűnyádi feljelentést tett Madarasi Jánosné Cosbuc-uca 13. szám alatt lakó asszony ellen súlyos testi sértés címén. Amint a feljelentésből megállapítható, Madarasi Jánosné tegnap a kora délutáni órákban az Unirii-téren megtámadta a feljelentő nőt és rövid szóváltás után a kezében levő ernyővel agyba-főbe verte. A csata színhelyére pillanatok alatt hatalmas ember-tömeg seregett össze a verekedő asszonyok körül, akik közül többen Csizmadia Anna védelmére szeltek, majd a közelben őrszolgálatot teljesítő rendőr a harcias Madarasi Jánosné előállította a kerületre és az ügyben megindult a vizsgálat.

Elismerték a szamos artemányi építőipari munkások szakmai szervezetét

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Az új szak szervezeti törvény rendelkezéseinek megfelelően, néhány hónappal ezelőtt ujjáalakult az építőipari munkások szakmai szervezete is. A megalakulásról szóló jegyzőkönyvet a szervezet vezetője felterjesztette a munkügyi miniszteriumba azzal, hogy ismerjék el működési jogát. A szervezet elismerése a mai napig késett. Az ügyben dr. Lucian Sándor ügyész eljárta a munkügyi miniszteriumban és tegnap sikerült a szervezet működését elismertetni. Az építőmunkások szakmai szervezete, amely most az egész Szamosartományban kiterjesztette érdekkörét, így akadálytalanul folytathatja működését.

Bernhardban vannak a ipari munkások

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A kolozsvári faipari munkások kollektív szerződése még május elsején lejárt. A munkások megkísérelték, hogy a munkaadókkal új megállapodást kössenek. Ez azonban nem járt eredménnyel, mert a munkaadók nem akarták megadni a munkások követeléseit. A tárgyalások így megszakadtak. A kollektív szerződés ügye most a munkügyi vezérfelügyelőség előtt van. Valószínű, hogy a hivatalos helyről jövő közbenjárás kellő eredményre vezet: a munkaadók meg egyeznek alkalmazottaikkal. A kolozsvári Victoria bútorgyár az egyetlen, amely külön megállapodást kötött a munkásokkal. Tarnoveanu Bazil munkügyi felügyelő közvetítésével létrejött egyezség szerint a gyár 5-12 száza lékos fizetésemelést biztosított munkásainak a kollektív szerződés keretében.

A kolozsvári faipari munkások egyébként a küszöbön álló kollektív szerződés megkötésére irányuló tárgyalásokkal kapcsolatosan július 12-én, szerdán este 7 órakor érkezőleg tartanak a Munkás Otthonban.

— Időjárásjelentés. A bukaresti időjárásutató intézet jelentése: Kisebb hőemelkedés várható.

— Letartóztatták a devizacsallót. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala által kezdeményezett vizsgálat során, amelyek bizonyos a kivitelnél elkövetett devizaengedélyek körüli csalásokkal és hamisításokkal voltak összefüggésben, megállapították I. Dragoescu tisztviselő bűnösségét. Dragoescut előállították az ügyészségen, ahol mindent azonnal beismer. Fogvatartási parancsot adtak ki ellene és a vacarestii börtönbe szállították, ugyanakkor pedig folytatták a vizsgálatot esetleges bűntársainak kiderítésére.

— Négyes ikrek. Ecaterina Iorgu, az oltmezei Floru községbeli asszony négyes ikreknek adott életet. Ezek közül egy fiú, három leány. Az anya és gyermekei egészségesek.

Öfelsége kihallgatáson fogadta a bemutatkozó új török nagykövetet

Kilenc szenátor, köztük Maniu, I. C. Bratianu, Mihailache elveszítették jogszerűtlen szenátorságukat az eskü le nem tétele miatt

(BUCURESTI.) (Rador.) Az új parlament által megszavazott első törvény Öfelsége szentesítette és az most megjelent a szombati hivatalos lapban. A törvény az uralkodó család tagjaira vonatkozó okiratok kiadását szabályozza, illetve az erről szóló törvényt módosítja.

AMNESZTIA
V. Iamandi igazságügyminiszter Öfelsége elé aláírásra királyi törvényrendeletet terjesztett, amely bizonyos megkegyelmezésekre és büntetés elengedésekre vonatkozik.

A TÖRÖK NAGYKÖVET BE-MUTATKOZÁSA

Tegnap délelőtt a királyi palota trón termében Öfelsége II. Károly király a szokásos szertartások között fogadta Suphi Tanriar török nagykövetet, aki átnyújtotta Öfelségének megbízó-levelét. Az ünnepségen jelen voltak az udvartartás katonai és polgári tagjai, Calinescu miniszterelnök és Gafencu külügyminiszter. A nagykövet díszkocsin érkezett a királyi palotába és utján a gárda lovas különítménye kísérte.

150 EZER VAGON BUZÁT LEHET KIVINNI

(BUCURESTI.) (Rador.) A földművelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint ebben az évben körülbelül 4 millió hektárt vetettek be búzával. Számítások alapján körülbelül 400 ezer vagon buza termésre lehet számítani, amihez még hozzájön 50 ezer vagon a múltévi eladatlanul maradt terméskből, tehát körülbelül 150 ezer vagon lehet majd kivitelre előirányozni.

A SZENÁTUS ÜLÉSE

(BUCURESTI.) (Rador.) A szenátus ülésén Anibal Teodorescu elnököt. Megjelentek az ülésen Nicodim pátriárka Öszentsége is, akit a szenátus meleg ünnepségekben részesített. A pátriárka szép szavakkal köszöntö meg a személye iránt megnyilvánult meleg rokonszenvet és szép ünnepséget. Ezután az elnök Teodorescu aelnök felolvasta Argetoianu elnök levelét, aki bejelentette, hogy gyöngékedése miatt nem tud résztvenni az ülésen és bejelentette, hogy a jogszerűtlen szenátorok Constantin Bratianu, Grigore Iunian, Nicolae Lupu, I. Mihailache, Orleanu, ep.

Reuter jelenti:

(LONDON.) Az ir terroristák tegnap Birminghamban, Lancashireben és Leicesterben követtek el bombamerényleteket. A merényleteknek két sebesült áldozatuk volt. Megállapítást nyert, hogy a merényletekre alkalmas pokolgépeket a London-Midland-Scottish vasutársaság egy alkalmazottja szállította el és osztotta szét.

(NEWYORK.) Tegnap indult el első rendszeres Amerika-Európa útjára a Yanke Clipper. A gép 11 kiszolgálót és 22 utast visz magával. Menettartama 24 óra 30 perc. Irány Newyork Southampton.

(SZÓFIA.) A bolgár kormány ünnepélyes fogadtatást készített elő Kiosszeivanoff miniszterelnök számára, aki holnap érkezik haza berlini és belgrádi útjáról.

(BERLIN.) A német kormány elrendelte az ország rézkészletének összeírását.

(POZSONY.) A szlovák belügyminiszter rendelkezése szabadon bocsátották a szlovákiai magyar párt titkárait, akik a legutóbbi pozsonyi házkutatások alkalmával letartóztattak.

(OSLO.) Hakon király teljesen felgyógyult könnyebb természetű betegségéből.

(VATIKÁNÁR.) A Szentatya jövő héten kezdi meg castelgandofoi nyaralását.

(BELGRÁD.) A délszerbiai áradások hatalmas áldozatainak száma a legutóbbi jelentés szerint a tavasz óta 178 személy.

(ATHÉN.) Görög hivatalos körök közlik, hogy az Athénba látogató angol hajóegységek vizitje kizárólag udvariassági jellegű.

(BREMEN.) A német haditengerészet 4 újabb egységét fogják vizrebocsátani 2 hét alatt.

(BRÜSSZEL.) A belga légi vezérkari fő-

Vartolomeu püspök, Sassu és Iuliu Maniu nem nyújtottak be semmiféle törvényes okiratot, amellyel megindokolnák a szenátus üléséről való távollamaradásukat. Javasolta velük szemben a szabályzat 48. szakaszának alkalmazását, amely előírja az eskütétel kötelezettségét és ezért jogszerűtlen szenátorságuk jogainak gyakorlásáról erre az ülészigre kizárják őket. Presan marsall, Mihail Popovici, N. Titulescu, Gh. Enescu jogszerűtlen szenátorok vismaior folytán vannak akadályozva abban, hogy részt vehessenek a szenátus ülésén és így gyakorolhatják jogaikat ezen az ülészigon.

A szenátus ülésének lefolyásáról még a következőket jelentik: Teodorescu elnök bejelentette, hogy összesen 13 szenátor nem tett le az esküt, ezek között Presan marsall, Enescu, Popovici Mihály és Titulescu halasztási jogot élveznek, mert vis maior, vagy betegség akadályozta őket az eskütételben. Vasile Sassu szabadságot kért anélkül, hogy megjelölte volna a vis maior esetét, amely indokolná az eskütételében való akadályozását. Bratianu I. C. Constantin, Dobrescu, Iunian, Lupu, Maniu, Mihailache, Orleanu és Vartolomeu Stanescu nem jelentkeztek megfelelő időben az eskütételre. Ezért velük szemben a szenátusi tagok sorából való törlést kellett alkalmazni, valamint Sassu Vasilevel szemben is. Az eskütételének elmulasztása ugyanígy a képviselő, vagy a szenátusi mandátum elvesztésével jár. Miután nem áll fenn megfelelő indok az eskütétel elmulasztására az idevonatkozó törvényszakaszok alapján.

A KAMARA ÜLÉSE

(BUCURESTI.) (Rador.) A kamara ülésén Ghelmegheanu közlekedésügyi miniszter betérjesztette a következő törvényjavaslatot: A CFR vezérigazgatósága felhatalmazást kap, hogy a két-tős vasutovonalka létesítése ügyében szükséges munkálatoknál megállapodásokat létesíthessen, törvényjavaslat mérnökök kinevezésére, a postaigazgatósághoz és törvényjavaslat, amely a CFR és Bukarest tanácsa között engedélyezi bizonyos földterületek cseréjére vonatkozó üzleteket.

nök diszbedet adott a „repülő-napra” el- látogatott külföldi katonai küldöttségek vezetői számára.

(PÁRIS.) A belügyminisztérium közli, hogy a Louvre őrszemélyzetét a kétszere- sére emelték. Az intézkedésre a legutóbbi festménylopás szolgáltatót okot.

(LE HAVRE.) A dokkmunkások sztrájk- ba léptek. Az egyeztető tárgyalások meg- indultak.

(JERUZSÁLEM.) A Jeruzsálem-Lidda-i vasutovonalon kisiklottak egy személyvo- natot, amely tömegkatasztrófát okozott. A halálos áldozatok száma 18, a sebesülteké 62. Ugyancsak Jeruzsálemből közlik, hogy Nablusban 24 órán át tartó harc folyt le az arab terroristák és a karhatalom tagjai között. Az arabok vesztesége halottakban 51, az angoloké 8 halott és 11 sebesült. Az arab sebesültek számát megállapítani nem sikerült, mert azokat magukkal vit- ték.

(WASHINGTON.) Cordell Hull külügyi államtitkár kanadai útjára csak szeptem- ber első napjaiban kerül sor.

(STOCKHOLM.) A svéd kormány újabb 35 millió korona honvédelmi beruházást tervez.

(SERAJEVO.) Véres tömeggyilkosságot követett el egy környékbeli gazdálkodó, aki felesével hét családtagját ölte meg afeletti elkeseredésében, hogy apósa, aki- től nagyobb örökséget várt, újra házaso- dott.

(VARSÓ.) A legutóbb letartóztatott vö- rőshadseregbeli tisztek tömegperét a nyil- vánosság teljes kizárásával tartják meg. Feltűnő, hogy az úgrról egyetlen szovje- lap sem ír, nyilván felsőbb rendelkezé- re.

(HSINKING.) A Tokióban és Yokohama- ban megrendezett fasiszta kiállítás anyaga a mandzsuritokoi fővárosba érkezett. A kiállítást ma nyitják meg a miniszterelnök és a hsinkingi olasz követ jelenlétében.

(LÜTTICH.) A lüttiichi törvényszék a kémkedési per főtárgyalását e hó 12-ére tűzte ki. Zárt tárgyalás lesz.

(LONDON.) A brit királyi pár skóciai birtokára utazott.

(BERLIN.) Hivatalos helyen cáfolják, hogy Göring marsall Itáliába utaznék.

(BURGOS.) A madridi királyi palota restaurálási munkálatai lázasan folynak. A terv szerint e hó 16-ra el is készülnek vele, úgy, hogy a Caudillo beköltözhetik.

(BERN.) A svájci sajtó szerint a szövetségtanács hivatalosan is tiltakozni fog Lon- donban és Párisban a garanciarendszerbe való bevonás ellen.

KIS HIREK

(REIMS.) Egy katonai repülőgép Reims környékén beleütközött egy fá- nak a csúcsába és lezuhant. Három pilóta- életét veszítette, a negyedik súlyosan me- sebesült.

(NEWYORK.) Északamerikában a hó- hullámok tegnap napszúrás folytán 20 em- ber halálát okozták.

(BERLIN.) A német kormány az angol kormánytól kérte Greiner bécsi angol ka- konzul visszahívását, aki állítólag valami kémkedési ügybe keveredett. Greiner má- el is hagyta a német területet.

(ISZTAMBUL.) A kamara törvényjavas- latot fogadott el, amely szerint a jelenleg Hataynak nevezett alexandrettei szan- társaság átalakul Vilajeté (közigazgatási kerület.) Ugyanez a törvény szabályozza az igazságszolgáltatással, hadsereggel, kö- köttökkel stb. kapcsolatos kérdéseket.

(SZÓFIA.) Negyven bolgár képviselő Markoff kamarai aelnök vezetésével ju- lius végén Moszkvába utazik és felveszi az érintkezést a szovjet gazdasági köreivel.

(NEWYORK.) Július 7-én Radu Irimes- cu meghatalmazott román miniszter elnö- költ, mint a román kiállítási csarnok fő- biztosa a sajtó tisztelőre rendezett ebé- den, amelyen 70 neves amerikai újságíró vett részt. Az ebéd után a vendégek meg- tekintették a román kiállítási csarnokokat és mély csodálatuknak adták kifejezést a Románia és II. Károly király Öfelsége ál- tal végzett hatalmas munka iránt.

(MONTEVIDEO.) A brazilai hatóságok Lago Vermerhánál letartóztattak két nem- zeti szocialista tügyndököt, akiknél nagy- mennyiségű propaganda-anyagot találtak.

— A bejegyzett cégek székhelyeiken perelhetik adósaikat. Mint már röviden jelentettük, a Corvinus helybeli vasgyár folyószámlakivonat alapján a kolozsvári járásbíró előtt perbe fogta a Tesatoria Mecanica Franea bukaresti céget. A per- ben a bucaresti textilgyár kifogást emelt a kolozsvári járásbíró illetékessége el- len, mivel az alperes cég székhelye a fő- városban van és így az okiráltságbeli tör- vény értelmében az adós a lakhelyén per- lendő. A járásbíró az illetékességi kifogás- nak helyet is adott, mire a vasgyár a törvényszékhez felebbezett. A kolozsvári Linczmayer tanács véleménykülönbség miatt magát kiegészítette és június 28-án tárgyalta le a nagyfontosságú kérdést. A vasgyár jogi képviselője a következőképpen terjesztette elő érvelését: Az Erdélyben érvényben levő perrendtartás 32-ik szaka- sza értelmében a bejegyzett cégek saját székhelyükön perelhetik adósaikat, tekin- tet nélkül az utóbbiak lakhelyére. Mint- hogy a Corvinus gyár bejegyzett székhel- ye Kolozsváron van, a vállalat teljes jog- gal peresítette adóását az itteni bíróság előtt. Ezt a felfogást egyébként több erdélyi táblai döntés is alátámasztja. A buka- resti gyár képviselője ezzel szemben a kö- vetkezőkben érvelt: Az alperes Bukarest- ben lakik, már pedig a román perrendtar- tás 58-ik szakasza értelmében ilyen pe- rekben az adós székhelyén működő bírós- ág illetékes dönteni. Nincs tehát olyan törvény, amely a regáti adóst arra köte- lezze, hogy egy részére nem illetékes bi- rósnak és egy idegen jogrendszernél vesse alá magát. Ha az erdélyi hitelező- ké saját székhelyeik bírósága előtt vonhatnák perbe okiráltságbeli adósaikat, ez tulaj- donképpen azt jelentené, hogy az erdélyi polgári perrendtartás érvényességét az egész országra kiterjesztették. Hivatkozott egyben az alperes a temesvári és a ma- rosvásárhelyi táblák elvi döntéseire, amé- lyek mindenben az alperesi álláspontot iga- zolják. A törvényszék kiegészített tanácsa a felperesi álláspontot fogadta el, az ille- tékességi kifogást elvetette a gyár követe- lését megítélte. A kolozsvári törvényszék elvi jelentőségű döntése azért bír különös fontossággal, mivel így a helybeli járásbí- ró és törvényszék előreláthatólag ezt a felfogást fogja a jövőben is gyakorolni.

A GYERMEK

A gyermek, ez volt az alaphangja és zenei kifejezéssel élve, a vezérmotívuma a most Csikban lezajlott katolikus nagygyűlésnek. A gyermeké a jövő mondotta lendületesen ki a szót Márton Áron püspök, a gyermeké, akít mindig szívesen kell fogadni. És a felszólalók mindenikének szavaiból refrénként csendült ki, hogy ne tekintse senki a gyermeket tehernek, hanem Isten drága ajándékának. Papok, orvosok, tanárok a társadalmi élet legkülönbözőbb rétegeiből kikerülő szónokok, Fiedler, Pacha püspökök, Bálint József, dr. Csipak Lajos, dr. gróf Bethlen Györgyné, dr. György Lajos, dr. Nagy András, dr. Schmidt Béla és a többi felszólalók mind hangsúlyozták ezt, miközben számtalan helyesebbnél-helyesebb gondolat és elv vetődött fel a megbeszélések során. Szó esett a csecsemő és gyermekvédelemről, a gyermekgondozásról, a vándorkelengye-rendszer bevezetéséről, az egyke rendszer elleni minél szélesebb körű harc megindításáról és az egyse-rendszerrel, amikor egyetlen gyermek sincs a családban.

A hangsúly ezen volt: a gyermekáldás öröm a családra nézve. Ehhez semmi kétség nem férhet. Mégis tévedés lenne azt hinni, hogy a születések számának csökkenése, a gyermekáldásban mutatkozó visszaesés, a szellemi osztályoknak a gyermekektől való idegenkedése, amelyeket annyiféle alakban tettek szóvá, egyedül csak az érdekelt házaspárok és családok rovására volna írható. Vannak itt súlyos gazdasági gondok és bajok, amelyeket maga a család sok esetben képtelen leküzdeni. Tehát a gyermekvédelem érdekében megindult szép és nemes akciónak általánosnak és mindenkire kiterjedőnek kell lennie abban az értelemben is, hogy különösen a szegényebb családokat a gyermekáldás bekezdésének pillanatától kezdve a lehetőség szerint gondozásába kellene vennie az egyetem magyarság társadalomnak. Hiszen társadalmi problémáról van szó, amellyel szemben a társadalmi gondozás kötelezettsége magától értetődően is adódik. Segíteni kell, vagy legalább is kellene minden olyan magyar családon, amelynél minden gyermekszületés egyben a gondok megsokasodott sorozatát jelenti. Végső eredményben tehát inkább gazdasági okok, sem mint a gyermektől való idegenkedés magyarázzák a születések számának visszaesését, de arról sem lehet megelégedezni, hogy a magyarság számára általában sok mindenféle okból jelentős visszaesés történt és ezeknek a bajoknak megszűnése feltétlenül maga után vonná ilyen vonatkozásban is a kedvezőbb magyarsági statisztika kialakulását.

És sajnos, nem mindig csupán a körülményeken és lehetőségeken fordul meg az egyke, vagy a sok gyermek kérdése. Hiszen rögtön felmered a szülő előtt a gyermek elhelyezésének kérdése is. És éppen ezért a magyarság egyetemes szerveinek összefogására van szükség, hogy ez a probléma minden elágazásában tökéletes és tiszta feltárást nyerhessen, hogy azután a segítség módját megfelelően kidolgozassák és gyakorlatilag érvényesíthessék is. A katolikus egyház és nagygyűlés kétségtelesen szép feladatot vállalt akkor, amikor „a gyermeké a jövő” — gondolatát állította tanácskozásainak középpontjába. De most már a megkezdett vezérszólámat tovább is kell hangolni és folytatni. Ugy kell tekinteni, mint egy elhangzott nagy vezérmotívumot, amelyet a magyarság egyetemességének kell tovább fejlesztenie és az egyetemes magyarság egész kórusának életprogramjává tennie. Bele kell kapcsolódni tehát — a most felvetett gondolatok alapján — ebbe a nemes megfontolásba az összes kisebbségi egyházaknak, a Magyar Népközösségnek, az iskoláknak, a különféle közületeknek és intézményeknek és ki kell dolgozni azt a nagy központi munkatervet, mely nem áll és nem állhat meg a hibáztatandó, vagy kifogásolható jelenségek tényeszerű megállapításánál, hanem az egész kérdést a gyakorlati megoldás útjára is igyekszik terelni. Kétségtelen ugyanis, hogy a magyar családok ezrei

Szent Vidovdán a hét fiu, aki felgyújtotta a világot

(I. közlemény.)

(BUDAPEST.) 1914. június 28-ika, ama örökké emlékezetes Szent Vitus-napja óta özöne jelent meg a könyveknek, tanulmányoknak és cikkeknek, amelyek a sarajevói merénylet politikai hátterét vizsgálták. S ma már meglehetősen általánosan elfogadottnak lehet tekintenünk azt a tárgyilagosan összefoglalt nézetet, amelynek Maurice Buret, a Francia Institut tagja, adott kifejezést 1932-ben megjelent könyvében: hogy Tisza Istvánnak volt igaza, amikor a szerb kormányt és államnak a Ferenc Ferdinánd ellen elkövetett merényletben való érdektelenségét képviselte a bécsi külügyminisztériummal szemközt s ezért heteken keresztül ellene volt egy Szerbia ellen indítandó „büntető hadjáratnak.” Ilyenformán mentesül a vád alól a szerb félhivatalos Narodna Odbrana („Nemzeti védelem”) nevű szervezet is, amelyet a bécsi külügyminisztérium a trónörökös elleni összeesküvés gyújtópontjául állított be.

„A fekete kéz” szervezet

Visszont ugyanez a tárgyilagossá kritika annál komolyabb vádat emel a Cserna Ruka („Fekete kéz”) nevű illegális szerb szervezet ellen, amely csakugyan aktív szerepet játszott a sarajevói drámaiban. Ennek a kalandos célzatu és multu szervezetnek a legnagyobb ellen-sége volt Pasics, a szerb miniszterelnök és Protics, a belügyminiszter. A baj csak az volt, hogy az ő hatalmuk gyöngének bizonyult ezzel a — főként katonákiból toborzott — testülettel szemben, amely királygyilkosságokon és komitácsi-bandamozgalmakon keresztül apránként állammá lett az államban s tíz év alatt magához ragadta Balkán-szerbe az illirizmus minden rajongóját. Azért az illirizmusért, amelynek szülőatyja a habsburgi Ferenc császár volt, amikor a bécsi kongresszus után megteremtette az illir királyságot s ezzel önmaga idézte az Osztrák Ház fejére azt a végzetet, amely pontosan száz évvel később az dinasztia végromlására vezetett.

A hetek csoportja

A Cserna Ruka körébe tartozott a sarajevói merénylet három külföldi főrésze: Dimitrievics Dragutin vezérkari alezredes, aki titokzatos praktikái során az „Apis” álnevet viselte s akit aztán a világháború folyamán maga Pasics végeztetett ki dinasztiaellenes ténykedései miatt. Ide tartozott Tankosics komitácsi-örnagy, a macedón moz-

galmak legendás hőse, aki a sarajevói merényletet bombákkal, revolverekkel és ciánmeggel látta el. S végül ide, vagy helyesebben a Cserna Ruka „Egység vagy halál” nevű alosztályába tartozott az a Ciganovics Milán nevű kisvasuti altiszt, régebben szintén komitácsi, aki lehetővé tette, hogy a merénylet a szerb és osztrák rendőrség tudta nélkül kelhessenek át a szerb országhatáron a sarajevói merényletet megelőző hetekben.

A sarajevói merénylet közvetlen tetesei azonban — egy Mehmed Basics nevű montenegrói ifjútól eltekintve, akinek azonban nem jutott a merényletben komolyabb szerep s aki nyomban a merénylet után e is szökött hazájába — mind bosnyák alattvalók voltak s így tettükért a politikai felelősség első sorban azt a „közös” kormányzatot illeti, amely csak neve szerint volt Magyarországgal közös, egyébként azonban gyakorlatilag tisztán a „k. u. k.” hadsereg ügykörébe tartozott, úgy, hogy az utolsó sarajevói katonai parancsnok, Potiorek, kereken visszautatította Bilinsky közös pénzügyminiszternek, Bosznia és Hercegovina névleges polgári főnökének a „jogtalan” beavatkozását, amikor ez a hozzá befutott nyugtalanító hírek alapján azt kívánta 1914 júniusában, hogy fújják le a trónörökös boszniai utazását.

Kik voltak hát igazában ezek az ifjak, heten, akik tizmillió halott élén, apokaliptikus lovasok módjára tomboltak előre a Halottak Országába?

Eszmeviláguk természetesen nem márol holnapra és nem mesterségesen született meg. Szorosan egybefüggött az Bosznia és Hercegovina megszállásával, amely ellen — Széll Kálmánnal az élükön — nem hiába tiltakoztak annak idején a magyar politikai számottevő tényezői. Nyomban az 1878-iki okkupáció után, 1881-ben kezdődtek ott lenni az első véres zavargások, az első katonai sorozások ellen. Ujabb lázadások törték ki 1895-ben a feudális moszlim nagybirtok előuralma ellen. Majd az 1908-i annexió után mind sűrűbben követték egymást a nyugtalanságok, ha ugyan szabad ilyen enyhe szóval neveznünk a valóságban mélyreható forradalmi jelenségeket. Közülük az első nevezetesebb eset Kosszics nevéhez, egy nagyon gazdag hercegovinai kereskedő fiához fűződik, aki eladta apja marháit s azok árából Horvátországban fegyvereket vásárolt. Esetét annak idején meglehetősen elhallgatta a sajtó, holott amikor a

Hercegovinában szított forradalma után az osztrák hatóságok felakasztották, akkor ez a tragédia adta meg a jelet egész Boszniában és Hercegovinában az „Ifju Olaszország” egykori romantikus előképe után kirobbanó „Ifjubosnyák” mozgalomhoz. Diákok és munkások tömegesen csatlakoztak ehhez a Mazzini jegyében terjedő áramlathoz. Közéjük tartozott az a Zseraics Bogdán, aki 1910-ben Varesanin Marian katonai parancsnok ellen követett el, sikertelenül, revolveres merényletet s utána szíven lötte magát. Zseraicsot titokban temették el és sírját több ízben exhumálták, hogy a körötte alakuló kultuszt lehetetlenné tegyék. Nemsokára azonban egy Gacsinovics Vladimir nevű fiatalember könyvet irt Zseraicsról „Egy hős halála” címen s azóta ez a könyv lett az egész illir ifjuság politikai krédójává. Most már gimnázisták égetik el az osztrák zászlókat s ócska revolverekből egyre-másra merényleteket követnek el az osztrák rendőrök ellen.

(S. G.)

((Befejező közlemény következik.))

Armand Calinescu körvonalozta a román politika célkitűzéseit

(BUCURESTI.) A képviselőház színe előtt, amely törvényhozóházban a nemzet valódi képviselői tevékenykednek, a multtal ellentétben, amikor a képviselők a nemzeti érdekek fiktív szószólói voltak, — Armand Calinescu miniszterelnök, óriási sikerű beszédet mondott, amelyben az összes politikai jelenségeket érintette, amelyek az utóbbi időben az országban észlelhetők voltak. A miniszterelnök nyilatkozott, határozottan és szilárdan boncolgatta az összes jelenségeket és a napirenden levő időszerű kérdéseket. Rövid visszapiillantást vetett a közelmúlt eseményeire és amikor megállapította, hogy „a régi rendszer megbukott és önmagát buktatta meg”, a képviselőház tagjai hosszas és meleg tapsviharral ünnepelték a kormány fejtét.

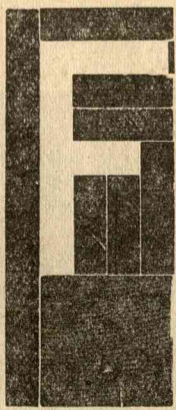
Ez a jelenség egyik legkésebb, legbeszédesebb, legjellemzőbb bizonyítéka volt annak, hogy a román politikai életben gyökeres és végleges változás állott be.

Ez a mélyreható változás annak a bölcsességnek és előrelátó politikának az eredménye, amely II. Károly király Őfelsége valósított meg. A Felső a nemzet vézére, legfőbb öre, aki átérzi fájdalmait, megérti kívánságait, vágyait és megmentette annak a meredekeknek a széléről, amelybe való belezuhanás veszélye fenyegette. A Felső ezzel megmentette az országot, visszaállította a rend uralmát és az uralkodó kormány Armand Calinescu miniszterelnök elnökségével megkezdte az építő, alkotó munkát. Az ország, amely már régóta érezte szükségét az ujjaépítés, a haladás megkezdésének és az egész román közélet megjavításának, megérezte, hogy elérkezett a nemzeti ujászületés órája és lelkesedéssel, teljes erejével kezdett a munkához. Elsősorban a hadsereg, azután pedig a mezőgazdasági élet, majd megkezdődött az utak kijavítása, a közegészségügyi viszonyok reformja, nagyszabású és nagyfontosságú gazdasági intézkedések, ujjaszervezték az iskolákat és új alapokra fektették a nemzetnevelést.

Ezekkel a kérdésekkel kapcsolatosan számos más időszerű probléma is foglalkoztatta az Armand Calinescu elnöksége alatt tevékenykedő kormányt, amely kitűzött céljait maradéktalanul megvalósította. Megerősítette és felszerelte a hadsereget. Megjavitotta a mezőgazdasági életet, az utak építésén kívül kijavította a régiéket és fokozott gondot fordított az általános közegészségügyi viszonyokra. Megjavitotta a gazdasági életet, a fiataloknak új és megfelelő nevelést biztosított és intézkedéseivel a kormány megoldotta az összes feltornyosuló kérdéseket.

A képviselőházban tartott beszédében Armand Calinescu miniszterelnök kifejtette és megmagyarázta mindazokat a kormányintézkedéseket, amelyek az ország és a nemzet ujászületését eredményezték. Külpolitikai vonatkozásban a miniszterelnök újolag leszögezte Románia békés szándékait és azt a kívánságát, hogy a legszélyesebb és legbarátságosabb kapcsolatot kívánja fenntartani az összes nemzetekkel. Ettől a szándékától Romániát senki sem térítheti el és Románia erről a célkitűzésről semmiféle indokolással nem mond le.

(t.)

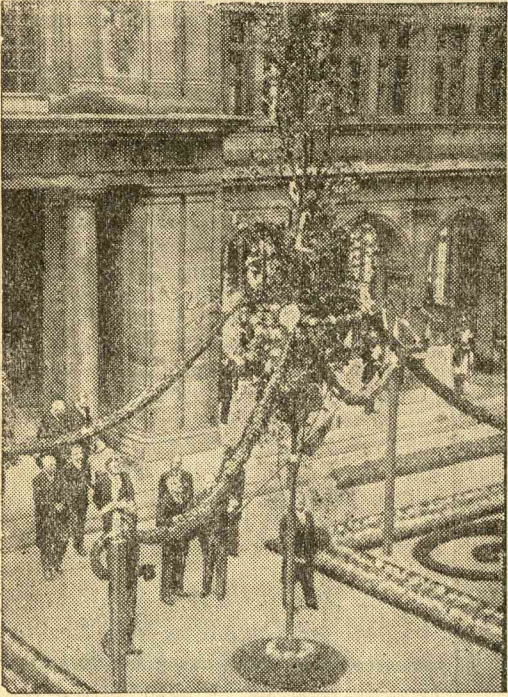
ESTESBEN ES TISZTITÁSBAN

tökéletesen nyújt a

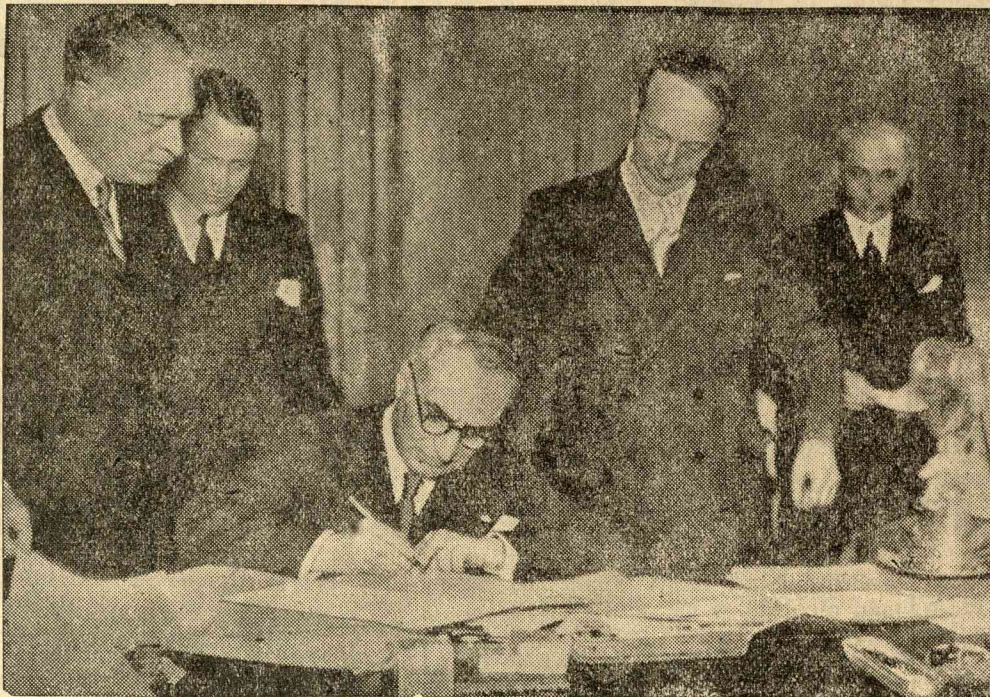
CZINK·GYÁR

és tizezrei fogadják szíves örömmel a tervszerű és céltudatos segítőmunka keretében a náluk mutatkozó gyermekáldást, ha ujszületett élete nem lesz az első perctől kezdve egy szülő, mint a gyermek számára örökös gond, bizonytalanság és aggodalom. Mindenki tudja jól, hogy a gyermekek túlnyomó részének élete sohasem volt rózsapárnás, de az örök tüskejárás és vesszőfutás mindenre alkalmas, csak arra nem, hogy ezt a

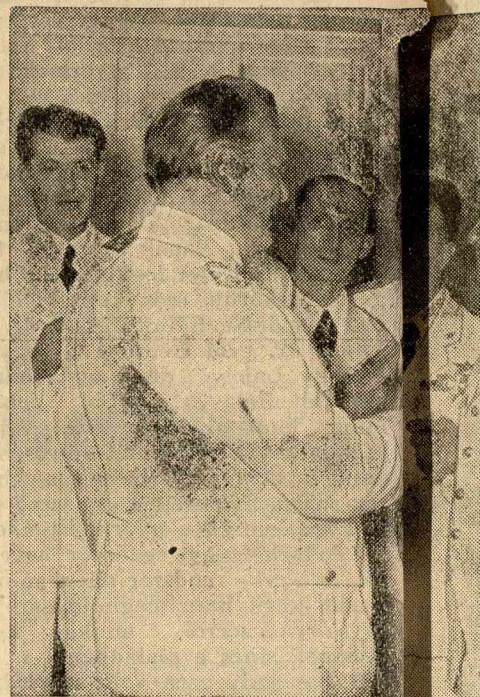
kérdést megnyugtató megoldáshoz juttassa. De őszinte lélekkel meg kell köszönni a Csikban történt nagy és bátor kezdeményezést és hinni kell abban, hogy ez a szép és nemes munka most már valóban egész erdélyi magyarság érdekeit fogja és tudja is mindenben szolgálni és akkor valóban a gyermeké lesz a jövő. A gyermeké, aki öröm és áldás.

LEBRUN KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK MECSZEMLÉLI A „SZABADSÁG FÁJÁT“. A francia forradalom emlékére felállított „szabadság-fa“ előtt ez idén is nagy ünnepeket rendeztek, amelyeken megjelentek az állam főbb méltóságai is.

ALÁIRTÁK A FRANCIA-TÖRÖK EGYZEMÉNYT. Párisban Svad Davaz (ülő alak) és Bonnet külügyminiszter (közép) aláírták a francia-török egyezményt, amely nagy feltűnést keltett.

A NÉMETORSZÁGBAN SALT O JÉT, VALLE TÁBOROKING LÁTTA VENDEGÜL. Képe olasz kában mutatjuk be, amint ést fol

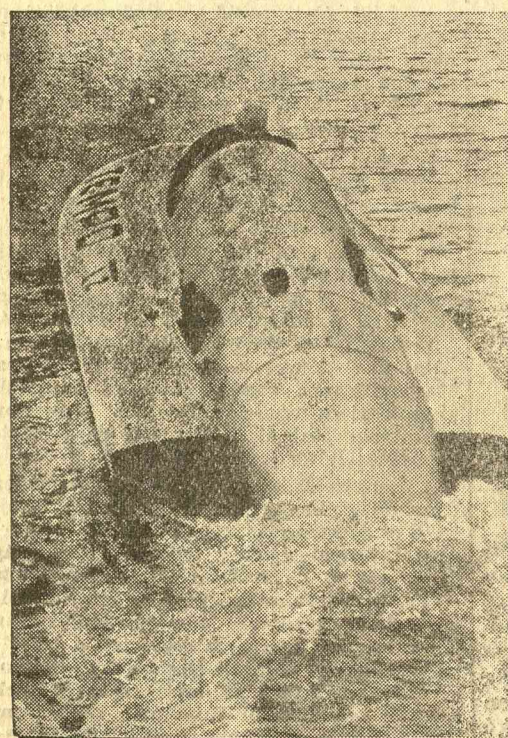
PONTA A MORIANOBAN HALT MEG CIANO CONSTANZO GRÓF, az olasz külügyminiszter édesatyja, a legendáshírű admirális, akit a nemzet halottjaként temettek el.

ABESSZIN MÉLTÓSÁGOK RÓMÁBAN. Rómába abesszin méltóságok érkeztek, hogy bemutassák hódolatukat a Duce előtt.

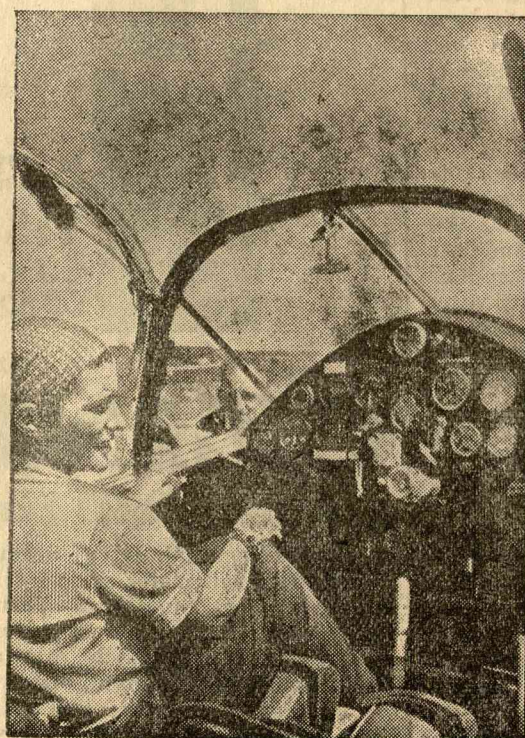
ANGLIA KÖVETE UJRA VARSÓB SZO ÉRKEZETT. Sir Howard Kenn Londonból újra visszatért állom helyére.

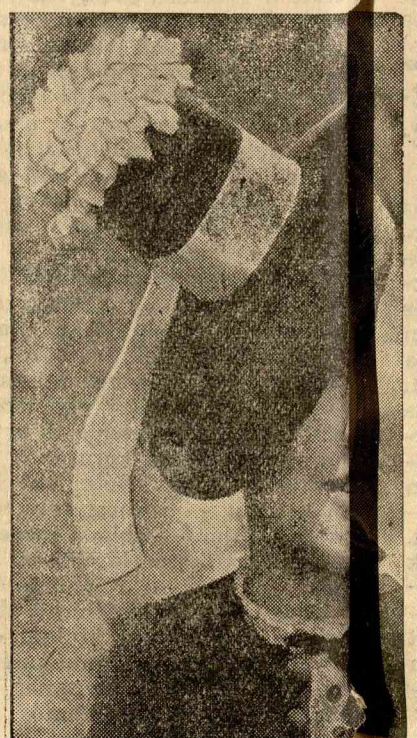
HANS STUCK MOTORCSOLNAKJA, A „TEMPO“, AMELY VILÁGREKORDOT ÉRT EL.

HANS STUCK NÉMET GÉPKOCSI-VEZETŐ VILÁGREKORDJA. Hans Stuck, aki a 800 kg-os motorcsolnak kategóriában csúcsteljesítményt ért el, jóízűen reggelizik a sikeres kísérlet után.

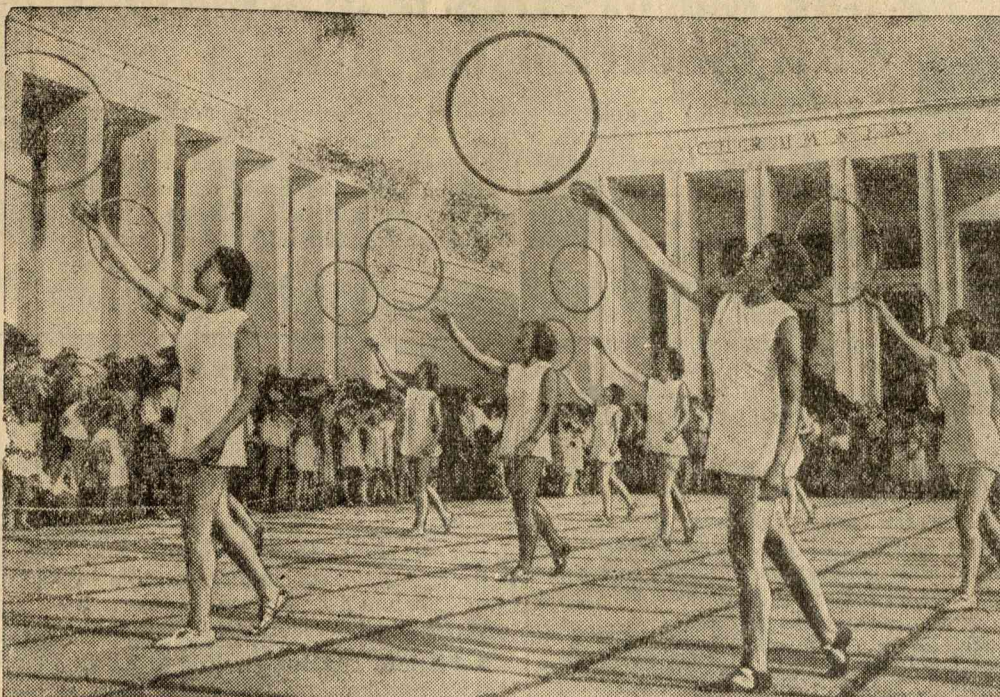
ELLY ROSEMEYER, Németország leg-híresebb pilótanője, most tért vissza világméretű repülőutjáról, amelyen 34 ezer kilométeres utat tett meg.

„FERDE“ DIVAT

AN SÍLT OLASZ REPÜLŐK VEZETŐ-
RNOKING MARSALL ESTEBÉDEN
. Képe olasz repülőket a szálló előcsarnok-
amint ést folytatnak a marsalla.

A ROMÁNIAI NÉMET „ERŐ AZÖRÖM ÁLTAL“ CSOPORT BEMU-
TATJA A BUKARESTI KIÁLLITÁSON SZABAD GYAKORLATAIT.

A NÉMET VEZÉRKARI FŐNÖK
ÉSZTORSZÁGBAN. Halder tüzérségi
tábornok Revalba érkezett, ahol az
észt vezérkari főnök (bal) üdvözölte.

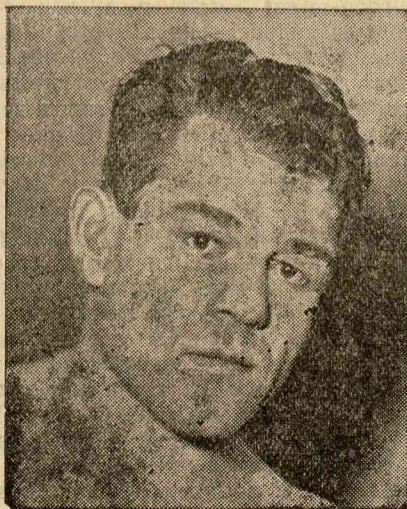

MARSÓB SZOVJETOROSZ FOGLYOK A KÜLSŐ MONGOL-MANDZSU HA-
TÁRON.
Kenna állom

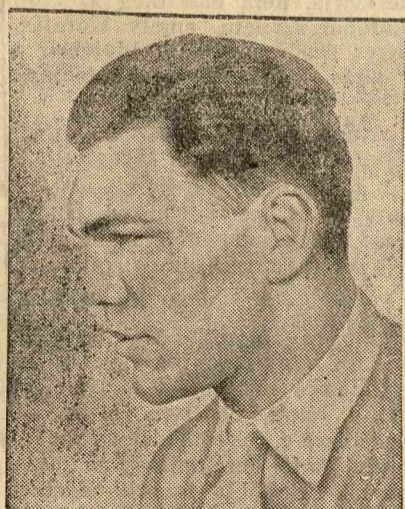

GRAMOFONLEMEZ, MINT BIZONYÍTÉK. Egy párisi cukrász, akinek
életét a felesége mindennapos veszekedéseivel elkeserítette, titokban
gramofon felvételeket készítettett. A lemezeket azután a válóperre
alkalmával eljátszották. A bíróság elválasztotta az élettársakat.

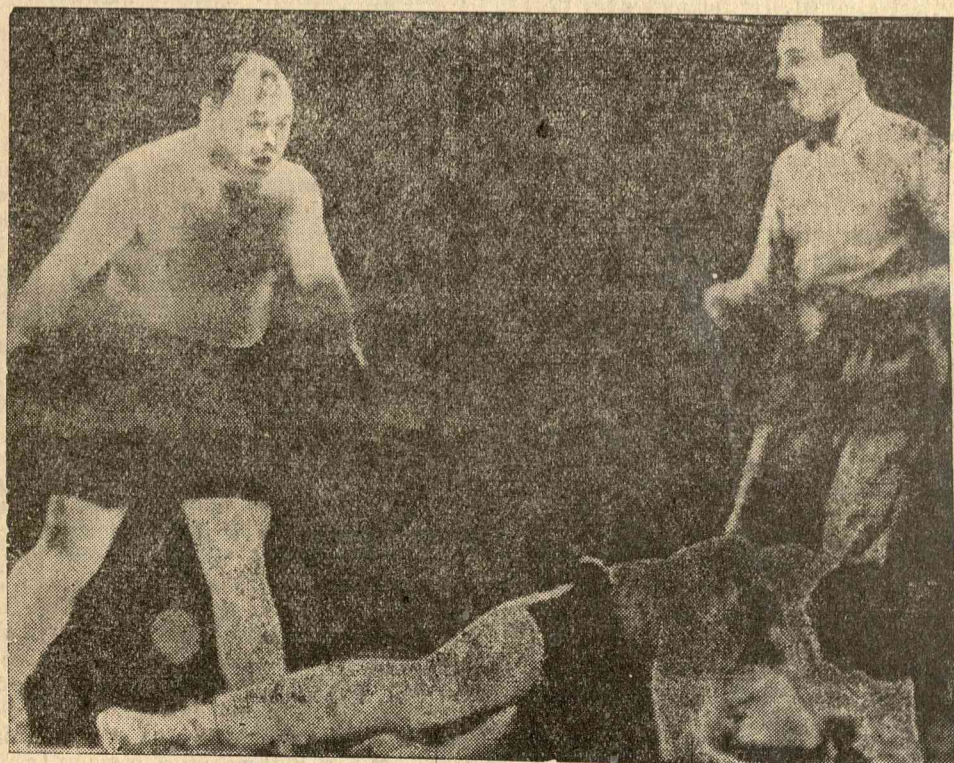
A német nehézsúlyu boxbajnok- ság győztese

ADOLF HEUSER, Max Schme-
ling ellenfele, akit már az első
menetben kiütöttek.

MAX SCHMELING, aki két perc
alatt kiütötte ellenfelét.

A FÖLDRE KERÜLT ÉS MÉGIS GYŐZÖTT. Joe Louis legutóbbi mér-
kőzésén az első menetben a földre került, de azért mégis ő győzött
ellenfele, Tom Galento ellen.

Egy Belgrádban élő orosz orvos szenzációs gyógyító eljárása vissza tudja adni a süketek hallóképes éget

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A csodák korszakát éljük. Különösen az orvostudomány terén észlelhetők napról-napra az óriási előhaladás jelei és örvendétes eredményei. Az a felfedezés azonban, amelyet a belgrádi „Vreme“ című lap ismertett most, valósággal forradalmasította az egész jugoszláviai orvosi kart különösen a fül, gége és orr szakorvosokat. Nem kisebb orvosi felfedezésről, mint arról van szó, hogy dr. Popov orosz orvos, aki már hosszabb ideje él a jugoszláv fővárosban, egy csodálatos gyógyszernek hosszú időn át történő alkalmazásával gyógyítani tudja a süketeket és vissza tudja adni a hallást azok részére, akik valamely okból elvesztették a hallási érzésüket.

Dr. Popov a belgrádi Orvoskamara ülésén ismertette is szenzációs felfedezésének lényegét és bemutatta néhány betegét, akikkel teljes sikerrel alkalmazta az új gyógyítási eljárást. Az orosz orvos gyógyító eljárása rendkívül egyszerű: a vattatampont, amelyet előzetesen az orosz doktor által készített speciális folyadékba mártott, bevezeti a süket beteg fülkagylójába. Ötvenkét-heti kezelés után a süket teljesen visszanyerte hallóképességét.

A „Vreme“ című lap munkatársa kérdést intézett a szenzációs felfedezésről dr. Popovhoz, aki a következőket mondotta az újságíróknak:

— Azt a folyadékot, amellyel a süket betegek gyógykezelését eszközölöm, még abban az időben fedeztem fel, amikor Odesszában éltem és ott folytattam orvosi gyakorlatot. A felfedezésre és a kísérletezésre szerencsétlen eset és egy beteg megrázó tragédiája ösztönzött.

— Rendkívül megdöbbentett egy fiatal, szép, tehetséges művésznőnek a tragédiája, aki 21 éves korában elvesztette a hallását. A művésznő felkeresett rendelőmben és összetett kezekkel könyörgött, hogy adjam vissza a hallóképességét, tegyem ezzel lehetővé, hogy a művészi pályán tovább is tekenykedjék és megélhetését biztosítsa.

— Ha nem segít rajtam, doktor ur, öngyilkos leszek — zokogott a hallását elvesztett és súlyos helyzetbe került fiatal művésznő.

— Megkezdtem a kísérletezéseket, amelyek rendkívül nehezek és bonyolultak voltak. Egy teljes éven át naponként cseréltem a sérült fülben a általánosan készített preparátummal átitatott vattatampontokat, valamint a védő kötést. Egy év múlva a művésznő tökéletesen visszanyerte hallását és könnyeláradó szemekkel hálásan szorongatva meg kezemet...

— Belgrádban, ahol a világháború után letelepedtem — folytatta nyilatkozatát dr. Popov — tökéletesítettem a gyógyítási eljárást. És felelősségem tudatában állítom, hogy mindazok a jugoszláviai orvosok, akikkel közöltem gyógyítási eljárásom titkát és a preparátum készítésének módját, sikeresen alkalmazták azt és betegek 52 heti szakszerű kezelése után kivétel nélkül visszanyerték hallásukat.

A „Vreme“ című lap az orosz orvos szenzációs nyilatkozatát azzal egészíti ki, hogy a meggyógyított betegek között van Deroka, a híres belgrádi professzor is, aki éveken át az összes legkiválóbb európai szakorvosokat felkereste, gyógykezelte magát velük. Éveket töltött el külföldi szanatóriumokban anélkül, hogy sikertéje enyhült volna. Végül is dr. Popovhoz fordult, aki 52 heti gyógykezelés után meggyógyította menthetetlennek látszó tudós professzort, aki ma már teljes mértékben visszanyerte hallását.

— Lindbergh feleségét tiszteletbeli doktorná avatták. Newyorkból jelentik: Lindbergh ezredes, a repülőhős feleségét, az amerikai rochesteri egyetemen tiszteletbeli jogtudorná avatták. Az egyetem rektora avatási beszéde során így szólt az új disztudorhoz: „Asszonyom! Ön meghódította a szárazföldet, a tengert és a levegőt, de legnagyobb győzelme a szellem diadala volt.“

Élvezhetik a moratórium kedvezményeit az iparosok és a benemjegyzett kereskedelmi cégek is

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Érdekes moratórium-ügy foglalkoztatta tegnap a kolozsvári törvényszék harmadik Linzmayer—Stanescu tanácsát. Az 1938. évi május 5-én a régi kényszeregyezési törvény hatályát veszítette és Erdélyben is bevezették a regáti kereskedelmi törvénynek a moratóriumra vonatkozó intézkedéseit. Eszerint az a kereskedő, aki saját hibáján kívül fizetésképtelenné válik, de kimutatja, hogy a követeléseit túlhaladják a tartozások összegét, hathónapos fizetéshalasztást nyerhet.

Kreiner Berta, a kolozsvári Texta szövögyár tulajdonosa 6 hónapos moratórium engedélyezése végett fordult a kolozsvári törvényszékhez. Kimutatta, hogy egymillió lejen felüli aktívával szemben tartozásainak összege mindössze 654.00 lej, de a leromlott gazdasági viszonyok miatt képtelen fizetési kötelezettségeinek pontosan eleget tenni. A hitelezők nagy része hozzá is járult a Texta gyár kéréséhez. Az egyik hitelező, a nagyváradi Lichtmann és László cég azonban kifogásolta, hogy a Texta céget a kolozsvári kereskedelmi és iparkamaránál nem jegyezték be, már pedig a moratóriumot csak a bejegyzett cégek élvezhetik. Ezzel szemben dr. Fendrich Ernő, a gyár képviselője fentartotta a moratórium-kérelmi igényt és kimutatta, hogy a kereskedelmi törvény 3. szakasza szerint az, aki iparszerű kereskedelmi ügyletekkel foglalkozik, kereskedőnek tekintendő. A regáti kereskedelmi törvénynek a moratóriumra vonatkozó intézkedései pedig csupán azt említik meg, hogy a régi kényszeregyezési törvénnyel ellentétben feltételül szabná, hogy bejegyzett céggel kell rendelkeznie.

A hitelező cég azzal is érvelt: a régi

erdélyi kereskedelmi törvénykönyv 16. szakasza előírja, hogy egyetlen kereskedő sem élvezheti a kereskedelmi törvényben a kereskedők számára biztosított jogokat, ha cégét nem jelentette be. Ezzel szemben a Texta ügyvédje arra hivatkozott, hogy miután az erdélyi kereskedelmi törvény nem ismeri a moratóriumot és a kereskedőknek ezt a jogát nem ez a törvény biztosítja, az idézett 16. szakasz nem alkalmazható. Az 1931-ben életbeléptetett cégbejegyzési törvény büntetés mellett kötelezi ugyan a kereskedőket cégük bejegyzésére, de nem tartalmaz olyan intézkedést, mellyel a be nem jegyzett kereskedőt jogaitól megfosztaná. Miután a cégbejegyzési törvény újabb keletű, mint az erdélyi kereskedelmi törvénykönyv, ennek folytán a 16. szakasz hatályon kívül helyezettnek tekintendő.

A hitelező cég képviselője kérte a moratórium-kérés elutasítását, azon az alapon is, hogy Kreiner Berta nem kereskedő, mert a saját ipari terméke árusítása nem kereskedelmi ügylet. Dr. Fendrich viszont a kereskedelmi törvénynek a 259. szakaszára hivatkozott, amely kimondja, hogy aki azért vásárol nyersanyagot, hogy azt feldolgozás után eladja, kereskedelmi ügyletet köt. Miután a Texta cég állandóan ilyen ügyletekkel foglalkozott, kereskedőnek tekintendő.

A törvényszék hosszas tanácskozás után hirdette ki az ítéletet, amelyben helyet adott dr. Fendrich ügyvéd érveléseinek és a Texta cégnek, bár a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara cégbejegyzési lajstromaiban nem szerepel, mégis megadta a moratórium kedvezményét.

NEVTŐ SAROK

Amin a nagyapáink mulattak

A magyar mindig tréfakedvelő nép volt. Hol szívbéli jókedvvel, hol sirva vigadozott, hogy idegen szem ne lássa a belül mardosó bánatot. A magyar humor billikomában akkor kezd igazán gyönyörözni a tréfa édes-csipős bora, amikor az 1867-es kiegyezés után az osztrák hivatalnokok sáskahada elvonnul a magyar földről és a sajtó is szabadabban szólalhat meg. Egemásután indulnak meg a pompásabbnál-pompásabb vidám újságok, a „Bolond Istók“, a „Borsszem Jankó“, aztán a „Kakas Márton“, mellettük az „Üstökös“, „Ludas Matyi“. Ötletes képek, szípkázó szellemesség, csengő-bongó rímek tarkítják ezeket az újságokat — s szolgálják a szembenálló magyar politikai pártok érdekeit.

Mert akkor is magasra csaptak a politikai elentétek hullámai. Az egyik oldalon a kiegyezés nagy mestere, Deák Ferenc, a haza bölce állott, aki a megbékélést hirdette. Vele szemben tömörültek Kossuth hívei, akik hallani sem akartak az osztrákokról s a további harcot követelték, a teljes függetlenség kivívásáig.

Borsszem Jankó megszólal

„Borsszem Jankó“ első száma 1868 január ötödikén látott napvilágot Pesten. A lap hetenként jelenik meg és a Deák-párt oldalán verekszik. Címleapján egy rövidszakállu, tühegyesre pedert hajszu emberke ül falovon, amelyet diszmagyarba öltözött angyalok huznak előre, pantallós ördögfiókák hátra. Az emberke, aki Borsszem Jankó személyesíti meg, egyik kezében hallócsót tart, másikban penna-dárdáját szorongatja, a kengyelre akasztva lóg a tintatartó. A kép hátterében a magyar honatyák sorakoznak — mint éppen „megnyilallik az országház baloldala.“

A Borsszem Jankó lapjait gyakran tarkítják külön rovatok. Ilyenek voltak: „Csecsemő Ujság“, mint szélsőbaloldali pelenka-közöny. Vagy: „Árva Miska, szomorisztikus hetilap-összág“.

Amint látjuk, ezekben a rovatokban is a politika vert tanyát magának.

Az arany mogyorófa-rend

A szabadságharc leveretésétől a kiegyezésig az osztrák kényuralmat a budai katonai parancsnokság képviselte a jó pestiek szemében. Nem lehet tőlük rossz néven venni, ha az első magyar vicclapok gyakran köszöriülték éles nyelvüket a budai német tábornokok.

Igy például a Borsszem Jankó mindjárt első lapszámában megemlékezik „Bumbum generálisról“, akinek a „gerolsteini nagyherceg“ nevében „az arany mogyorófa-rend középkeresztjét“ adományozza amiatt, hogy „Öfensége örömmel látja, nem halt még ki azon dicső katonai szellem, amely Karaffa, Haynau és Bach ő excjáiát idejében a művelt világ — bámulatát vonta magára“.

Még attól sem fél Borsszem Jankó, hogy a következő rigmust faragja:

Ó budai generálkommandó,
Nem vagy olyan Te, mint más halandó,
Nyavalyád, hejh! nagyon marandandó,
Megjön-e az eszed s ha meg: quandó?

Mementó Mórca!

Jókai Mór a Kossuth-pártiak egyik erőssége volt s így bizony a Deák-párti Borsszem Jankó sok borsot tört anagy író orra alá. Jókai hívei sem voltak restek s ők is arra törekedtek, hogy aközvélemény előtt jól befektetsék az „osztrák“ pártot. Ebből a torzsalkodásból született meg a Borsszem Jankó hasáb jain a következő ügyes kis bökvers, melynek címe: „Mementó Mórca!“

Betegsegélyzői-bélyegek

valamint posta-, drogéria, okmány, turisztikai, számla és aviatia bélyegek is a legnagyobb címletekben is állandóan kaphatók a

Str. Regele Ferdinand 59.

Dohánytőzsdében

(Régi betegsegélyzővel szemben.)

Tudja Mór, hogy mórt fehérre Mosni nem lehet,
Azért fősti feketére
A fehéreket.

Fössed, fössed, de ne várd, hogy
Feleljek neked.

Megtette a Mór magáét —
A mór elmehet.

Ennek a választási küzdelemnek az eszközei egyébként ugyanazok voltak, mint az azóta eltelt százötven esztendő alatt mindmáig. Hallgassuk még erre nézve, miket mond többek között Borsszem Jankó „Választási szótára“.

Mi a program? Az ígéret földje, melyet minden választó megpillant.

Mi a bor? A szőlőnek igen nagy hibája az, ha szét van nyomkodva. És ki issza meg ennek a hibának a levét? A kortes, még pedig szívesen.

Mi a fütykös? Valami szilvafa-féle lehet, miután kék gyümölcssei teremnek...

Színész-sors

A politikán kívül a színház érdeklő legjobban Borsszem Jankót és olvasóit. Az a néhány szemelvény, amit a „színházok ktekizmus“ rovatból közlünk, beszédesen tanúsítja, hogy az elmúlt százötven év alatt a rivalda körül nem sok változott. Ime:

Mi a színész? A színész az a mesterség, mely mellett az ember kényelmesen éhen halhat anélkül, hogy öngyilkossággal vádolhatnák.

Mindig éhen hal a színész? A színész nem mindig hal éhen, különösen, ha németül is tud.

Mi a színházi próba? Ha egy tíz órára kitűzött találkára 11 órakor jövünk és a sugó által felolvasott szindarabot figyelemmel meghallgatjuk, ezt próbának nevezik.

És mi a főpróba? Ha a tíz óras találkán már fél 11 órakor megjelenünk és a sugóra nem hallgatva, magunk olvasuk fel a darabot, ez már főpróba.

Mi a rendezés? A rendezés azon szerencsés találkozására a körülményeknek, melynél fogva a szereplők nem az ablakon, hanem az ajtón járnak ki és be s melynél fogva csak ritkán lép fel a közönség előtt a színház macskája.

Mi a művészi versengés? A művészi versengés azon szerepek elfoglalásában áll, melyeket mások nagy hatással szoktak játszani.

Mi a színműirő? A színműirő az a valaki, aki kezét csókol a színésznőknek és bocsánatot kér a színészekről, ha szerepeiket nem tanulták meg.

Kitől függ a színműi sorsa? Ha megbukott a darab: az írótól, ha tetszik: a színészekről. (r. v.)

Légi támaszpontot létesítenek az Ördög-sziget közelében

(PÁRIS.) Az Uj-szigeten, amely az Ördög-sziget közelében fekszik, nagyfotosszerű légi támaszpontot létesítenek. Az Ördög-sziget tudvalevően hasznos évekig hírhedt kényszermunka- és száműzetési telep volt a francia fegyvereknek és több évig itt raboskodott a kémkedés vádjával igaztalanul elítélt, de később jogerősen tisztázott Dreyfuss kapitány is. Nemrégiben a francia törvényhozás megszüntette az Ördög-sziget fegyvertelep jellegét, mert ez ellen a törvényhozók egyrésze erős tevékenységet kezdett s az végül is sikerrel járt. Ezután az Ördög-szigetet bérbe adták a Pán American Airways amerikai repülőársaságnak. Ez a társaság nemrégiben műszaki szakembereket küldött ki a szigetre és véleményük alapján határozta el most a vállalat, hogy a szigeten légi támaszpontot létesít azoknak a repülőgépeknek a számára, amelyek Kalifornia és Ujzélán között bonyolítják le a légi forgalmat.